

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI
UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
FACULTATEA DE DREPT „SIMION BĂRNUȚIU”
DOCTORAT

**REZUMATUL
TEZEI DE DOCTORAT**

**„ANALIZĂ TEORETICĂ ȘI PRACTICĂ A
CONTRACTULUI DE MANDAT”**

ÎNDRUMĂTOR ȘTIINȚIFIC
Prof. univ. dr. **ALEXANDRU BACACI**

DOCTORAND
Adrian-Silviu Banu

SIBIU
2008

PLANUL TEZEI DE DOCTORAT

LISTA DE ABREVIERI

CAPITOLUL I ANALIZĂ TEORETICĂ ȘI PRACTICĂ A CONDIȚIILOR DE VALIDITATE AL CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

1.1. ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE REFERITOARE LA CONTRACTUL DE MANDAT CIVIL

1.1.1. REGLEMENTAREA JURIDICĂ A CONTRACTULUI DE
MANDAT CIVIL

1.1.2. DEFINIȚIA CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

1.1.3. CARACTERELE JURIDICE ALE CONTRACTULUI DE
MANDAT CIVIL

1.1.3.1. *Precizări prealabile.*

1.1.3.2. *Caracterul numit*

1.1.3.3. *Caracterul, în principiu, unilateral*

1.1.3.4. *Caracterul, în principiu, gratuit*

1.1.3.5. *Caracterul, în principiu, consensual .*

1.1.3.6. *Caracterul, în principiu, uno actu*

1.1.3.6. *Caracterul intuitu personae*

1.2. ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE REFERITOARE LA CONDIȚIILE DE FORMĂ ȘI DOVADA CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

1.2.1. FORMA CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

1.2.1.1. *Aspecte generale*

1.2.1.2. *Cerințele de formă ale contractului de mandat civil*

A. Regula generală .

B. Excepții de la regula generală

C. Mandatul expres și mandatul tacit

D. Mandatul aparent

2.1.2. DOVADA MANDATULUI CIVIL

2.1.2.1. *Aspecte generale*

2.1.2.2. *Reguli speciale aplicabile probațiunii în materie de
mandat*

1.3. ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND CONDIȚIILE DE FOND ALE CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

1.3.1. PRECIZĂRI PREALABILE .

1.3.2. CAPACITATEA PĂRȚILOR

1.3.2.1. *Capacitatea mandantului*

1.3.2.2. *Capacitatea mandatarului*

1.3.3. CONSIMȚĂMÂNTUL

1.3.3.1. *Aspecte generale*

1.3.3.2. *Particularități ale ofertei de mandat și a acceptării mandatului*

1.3.3.3. *Actul cu sine și dubla reprezentare sau autocontractul*

1.3.3.4. *Mandatul în interes comun*

1.3.4. OBIECTUL ȘI ÎNTINDEREA MANDATULUI CIVIL

1.3.4.1. *Aspecte generale*

1.3.4.2. *Obiectul mandatului .*

1.3.4.3. *Întinderea mandatului*

A. Aspecte generale

B. Mandatul special

C. Mandatul general

1.3.5. CAUZA CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

CAPITOLUL II .ANALIZĂ TEORETICĂ ȘI PRACTICĂ PRIVIND EFECTELE JURIDICE ALE CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

2.1. EFECTELE CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL ÎNTRE PĂRȚI.

2.1.1. OBLIGAȚIILE MANDATARULUI

2.1.1.1. *Aspecte generale*

2.1.1.2. *Îndeplinirea mandatului*

2.1.1.3. *Obligația de a da socoteală pg.*

2.1.1.4. *Obligația mandatarului de a răspunde de faptele persoanei ce și-a substituit-o în îndeplinirea mandatului*

pg.

2.1.1.5. *Pluralitatea de mandatar pg.*

2.1.2. OBLIGAȚIILE MANDANTULUI

2.1.2.1. *Aspecte generale pg.*

2.1.2.2. *Îndatorirea de a îndeplini obligațiile contractate în numele și pe socoteala sa*

2.1.2.3. *Obligația de dezdăunare a mandatarului .*

2.1.2.4. *Obligația de plată a remunerației*

2.1.2.5. *Solidaritatea mandanților .*

2.1.2.6. *Dreptul de retenție al mandatarului .*

2.2. EFECTELE CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL FAȚĂ DE TERȚI.

2.2.1. RAPORTURILE DINTRE MANDANT ȘI TERȚI .

2.2.2. RAPORTURILE DINTRE MANDATAR ȘI TERȚI .

2.3. ÎNCETAREA EFECTELOR CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

2.3.1. CAZURILE DE ÎNCETARE A CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

2.3.1.1. *Aspecte generale*

2.3.1.2. *Revocarea mandatului*

2.3.1.3. *Renunțarea la manda*

2.3.1.4. *Moartea unei părți*

2.3.1.5. *Alte cazuri de încetare a mandatului*

2.3.2. EFECTELE ÎNCETĂRII CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL

CAPITOLUL III. ASPECTE JURIDICE PARTICULARE ALE MANDATULUI CIVIL FĂRĂ REPREZENTARE

3.1 NOȚIUNI INTRODUCATIVE REFERITOARE LA MANDATUL CIVIL FĂRĂ REPREZENTARE.

3.1.1. NOȚIUNEA MANDATULUI CIVIL FĂRĂ REPREZENTARE

3.1.2. SPECII ALE CONTRACTULUI DE MANDAT CIVIL FĂRĂ REPREZENTARE .

3.1.2.1. *Contractul de comision*

A. Aspecte generale .

B. Contractul de comision în reglementarea preconizată de Proiectul Codului civil

3.1.2.2. *Contractul de consignație*

A. Aspecte generale .

B. Contractul de consignație în reglementarea preconizată de Proiectul Codului civil

3.1.2.3. *Contractul de expediție .*

A. Aspecte generale

B. Contractul de expediție în reglementarea preconizată de Proiectul Codului civil

3.1.2.4. *Contractul de interpunere de persoană*

3.2. REGIMUL JURIDIC AL MANDATULUI CIVIL FĂRĂ REPREZENTARE.

3.2.1. CONVENȚIA DE INTERPUNERE

3.2.2. RAPORTURILE DINTRE MANDANT ȘI MANDATAR ÎN CAZUL MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE

3.2.3. RAPORTURILE DINTRE PĂRȚILE DIN MANDATUL FĂRĂ REPREZENTARE ȘI TERȚI

3.3. CAZURI DE INAPLICABILITATE A MANDATULUI CIVIL FĂRĂ REPREZENTARE

CAPITOLUL IV. ASPECTE PARTICULARE ALE MANDATULUI CIVIL LEGAL ÎN UNELE MATERII

4.1. ASPECTE GENERALE PRIVIND REPREZENTAREA

JUDICIARĂ CONVENȚIONALĂ PRIN AVOCAT

4.1.1. NOȚIUNI INTRODUCIVE PRIVIND CONTRACTUL DE ASISTENȚĂ JURIDICĂ

4.1.2. NATURA JURIDICĂ, REGLEMENTAREA, DEFINIȚIA ȘI CARACTERELE JURIDICE ALE CONTRACTULUI DE ASISTENȚĂ JURIDICĂ

4.2. MANDATUL TACIT RECIPROC AL SOȚILOR

4.2.1. ASPECTE GENERALE PRIVIND MANDATUL TACIT RECIPROC AL SOȚILOR

4.2.2. NULITATEA ACTELOR JURIDICE PRIN CARE SUNT NESOCOTITE DISPOZIȚIILE LEGALE REFERITOARE LA MANDATUL TACIT RECIPROC AL SOȚILOR .

4.2.3. MANDATUL TACIT RECIPROC AL SOȚILOR PRECONIZAT DE PROIECTUL CODULUI CIVIL

4.3. ASPECTE GENERALE PRIVIND MANDATUL DE GESTIUNE COLECTIVĂ ÎN MATERIA DREPTULUI DE AUTOR ȘI A DREPTURILOR CONEXE

4.3.1. CONTRACTUL DE GESTIUNE COLECTIVĂ

4.3.2. FUNCȚIONAREA ORGANISMELOR DE GESTIUNE COLECTIVĂ

V. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

4.1. LEGISLAȚIE

4.2. DOCTRINĂ

4.3. JURISPRUDENȚĂ

LISTA DE ABREVIERI

Alin.	Aliniat
Art.	Articol
C.civ.	Codul civil
C.civ.fr.	Codul civil francez
C.com.	Codul comercial
C.D.	Culegere de Decizii ale Tribunalului Suprem
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
C.fam.	Codul familiei
C.m.	Codul muncii
C.P.C.	Comisia pentru Protecția Copilului
C.pen.	Codul penal
C.pr.civ.	Codul de procedură civilă
C.pr.pen.	Codul de procedură penală
C.silv.	Codul silvic
C.S.J.	Curtea Supremă de Justiție
C.vam.	Codul vamal
D	Revista Dreptul
Dec. civ.	Decizie civilă
Dec. pen.	Decizie penală
Dec. de îndr.	Decizie de îndrumare a Plenului Tribunalului Suprem Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
Direcția	
DUDO	Declarația Universală a Drepturilor Omului
Etc.	etcaetera (și celelalte)
Jud.	Judecătorie
Ibidem	în același loc
Idem	același autor
I.C.C.J.R.	Înalta Curte de Casație și Justiție a României
H.G.	Hotărâre a Guvernului
J.N.	Revista Justiția Nouă
P.	pagina
Paragr.	paragraful
Pct.	punctul
Proiect	Proiectul Noului Cod civil
N.C.P.	Noul Cod penal
Lit.	Litera
L.P.	Revista Legalitatea Populară
R.R.D.	Revista Română de Drept

O.G.	Ordonanță a Guvernului
O.U.G.	Ordonanță de Urgență a Guvernului
S. civ.	Secția civilă
S.com.	Secția comercială
S.con.adv.	Secția contencios administrativ
S. pen.	Secția penală
S.C.J.	Revista Studii și Cercetări Juridice
S. con. adm.	Secția contencios administrativ
S.D.R.	Revista Studii de Drept Românesc
Sent. civ.	Sentință civilă
Sent. pen.	Sentință penală
S.n.	Sublinierea noastră
Trib. jud.	Tribunalul județean
Trib. Supr.	Tribunalul Suprem

SECȚIUNEA 1.1.

ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE GENERALE REFERITOARE LA CONTRACTUL DE MANDAT

1.1.1. REGLEMENTAREA JURIDICĂ A CONTRACTULUI DE MANDAT.

1.1.1.1. Precizări prealabile.

În doctrină s-a afirmat că mandatul se află la originea tuturor contractelor¹. Fără a fi atât de generoși cu acesta, apreciem că mandatul prezintă o importanță deosebită, deoarece, prin intermediul lui, facilitându-se încheierea altor contracte civile sau comerciale, sunt dinamizate raporturile juridice de drept privat.

1.1.1.2. Reglementarea juridică a contractului de mandat.

Contractul de mandat, plastic numit în doctrină și *contractul cu o mie de fețe*², ocupă un loc aparte în rândul contractelor civile, deoarece, prin intermediul lui, participanții la circuitul civil pot încheia, în principiu, orice alt act juridic, cu excepția celor pentru care legea pune expres condiția să fie încheiate personal de către părți³.

1.1.2. DEFINIȚIA CONTRACTULUI DE MANDAT.

1.1.2.1. Aspecte generale.

Potrivit art. 942 C.civ., *contractul constă în acordul dintre două sau mai multe persoane spre a constitui sau stinge între dânșii un raport juridic* (s.n.)⁴.

În opinia noastră, definiția contractului civil, dată de textul legal citat, pe lângă un dezacord gramatical evident între subiectul „persoane” și prenumele „dânșii”, este lacunară sub cel puțin patru aspecte, și anume:

- în *primul rând*, s-a omis să se facă precizarea că este vorba despre un acord de voință. Într-adevăr, unanim este admis în doctrină că un contract nu poate exista fără acordul de voință al părților contractante⁵. De fapt, dacă în cadrul unui contract nu ar exista acord de voință între părțile contractante, ar fi pusă în discuție egalitatea juridică a acestora, adică un aspect esențial pentru calificarea contractului ca fiind de natură civilă;

- în *al doilea rând*, nu este surprinsă împrejurarea potrivit căreia, prin contract, părțile pot și modifica raporturi juridice. Această concluzie se degajă, însă din clasicul principiu de drept, potrivit căruia *qui potest maius, potest et minus*, adică, în concret, cine poate încheia sau stinge un contract, poate și modifica acel contract;

1.1.2.2. Definiția contractului de mandat.

În *dreptul roman*, mandatul era o convenție prin care o persoană, numită mandatar se obliga să presteze un serviciu gratuit în folosul altei persoane, numită mandant.

Mandatul a îmbrăcat forma unei convenții abia către sfârșitul Republicii, în condițiile dezvoltării economiei și diversificării relațiilor de schimb, când aceeași persoană trebuia să-și apere interesele în același timp în diferite locuri. Lipsind vreme îndelungată de

¹ A se vedea: Ph. Malaurie și L. Aynés, *Cours de droit civil. Les contrats speciaux*, Éditions Cujas, Paris, 1991, p. 235.

² A se vedea: Fr. Dutilleul și Ph. Delebeque, *Contracts civils et commerciaux*, Editura Dalloz, Paris, 1993, p. 339.

³ Deci, în principiu, nu pot fi încheiate prin mandatar actele juridice strict personale (*intuitu personae*), cum ar fi, spre exemplu, încheierea unei căsătorii, deoarece, în acest caz, potrivit art. 16 alin. 1 C.fam., viitorii soți sunt obligați să-și dea consimțământul la căsătorie *personal*, în fața ofițerului de stare civilă și în prezența a doi martori. Sunt, totuși, acte juridice, chiar strict personale, care pot fi încheiate prin reprezentant cu procură specială autentică. Spre exemplu, recunoașterea de maternitate, în condițiile art. 48 C.fam., sau recunoașterea de paternitate a copilului din afara căsătoriei, conform art. 57 C.fam., pot fi făcute și prin reprezentat cu procură specială autentică. În acest sens, a se vedea: Al. Bacaci, V. C. Dumitrache și C. Hageanu, *Dreptul familiei*, ediția 6, Editura C. H. Beck, București, 2007, p. 176 și 202.

⁴ Potrivit art. 1001 din Codul civil francez, *le contract est une convention par la quelle une ou plusieurs personnes s'obligent envers une ou autres a donner, a faire, ou a ne pas faire quelque chose*.

⁵ A se vedea: R. Nițoiu, *Teoria generală a contractelor aleatorii*, Editura All Beck, București, 2003, p. 6; T. R. Popescu și P. Anca, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Științifică, București, 1968, p. 2; I. Albu, *Contractul civil. Răspunderea contractuală*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994, p. 7 etc.

la domiciliu, romanii recurgeau la serviciile altora în scopul administrării unor bunuri sau valorificării unor drepturi. Evident, cei absenți nu puteau utiliza serviciile sclavilor, întrucât aceștia, chiar dacă dispuneau de calitățile intelectuale necesare, nu aveau capacitatea de a sta în justiție. Așadar, sarcina administrării unor bunuri putea fi încredințată numai oamenilor liberi.

Astfel, în temeiul art. 1532 C.civ., *mandatul este un contract în puterea căruia o persoană se obligă, fără plată, de a face ceva pe seama unei alte persoane de la care a primit însărcinarea* (s.n. – A.B.).

În ceea ce ne privește, față de observațiile pe care le-am făcut în legătură cu contractul civil în general și cu particularitățile deduse din cuprinsul reglementărilor legale instituite pentru mandatul civil, definim contractul de mandat ca fiind acel *contract civil prin care o parte, numită mandatar, se obligă, de regulă fără plată, în limitele legii care interesează ordinea publică și bunele moravuri, să încheie unul sau mai multe acte juridice civile în numele și pe seama celeilalte părți, numită mandant, de la care a primit această împuternicire și pe care o reprezintă*.

1.1.3.1. Precizări prealabile.

Din analiza reglementărilor juridice ce-i sunt consacrate, se poate deduce că contractul de mandat prezintă următoarele caractere juridice:

- este un contract numit; În opinia noastră, chiar dacă pentru unele contracte legea instituie norme juridice dispozitive sau supletive, acestea nu pot fi folosite de părți pentru a reglementa raporturile lor juridice în cadrul unor contracte nenumite, deoarece, și în aceste condiții, normele respective își păstrează caracterul special, fiind, deci supuse principiului *exceptiones sunt strictissimae interpretationis*⁶.

- este, în principiu, unilateral; În opinia noastră, față de unele reglementări ce-i sunt destinate, contractul de mandat, alături de donație, comodat, depozit și fidejusiune, se încadrează în categoria contractelor unilaterale⁷, care pot, după încheierea lor, în mod ocazional, să dea naștere la obligații în sarcina creditorului, obligații pe care acesta nu le-a asumat inițial⁸.

- este, în principiu, cu titlu gratuit; În schimb, în conformitate cu dispozițiile art. 946 C.civ., *contractul gratuit sau de binefacere este acela în care una dintre părți voiește a procura, fără echivalent, un avantaj celeilalte*.

Gratuitatea era pusă pe seama caracterului special al relațiilor existente între mandant și mandatar, întemeindu-se pe încredere reciprocă. În realitate, la origine, cei ce îndeplineau anumite însărcinări în interesul altora erau slavii sau dezrobiții, care nu puteau pretinde o remunerație pentru serviciile făcute în folosul stăpânului sau patronului.

-este, în principiu, consensual; Sunt *consensuale*⁹, potrivit doctrinei,¹⁰ *acele contracte care se încheie prin simplul acord de voință al părților, fără nici o altă formalitate, adică solo consensu, iar contractele solemne sunt acele contracte pentru a căror încheiere valabilă este necesar ca acordul de voințe al părților să fie exteriorizat într-o anumită formă expres prevăzută de lege*.

Cu toate acestea, în jurisprudență, recent s-a decis că delegația dată consilierului juridic, de către conducerea unei bănci, pentru încheierea unui contract de ipotecă, constituie un mandat special valabil încheiat, în condițiile art. 35 alin. 1 și 2 din Decretul nr. 35/1954, art. 1532 și art. 1533 C.civ. Această soluție a fost motivată prin aceea că art. 1536 C.civ. nu prevede, în cazul acestui mandat, forma autentică *ad validitatem*¹¹.

---

⁶ Pentru o opinie contrară, a se vedea: T. R. Popescu și P. Anca, *op. cit.*, p. 37-38; C. Stătescu și C. Bârsan, *op. cit.*, p. 38. Astfel, se susține că, în cazul contractelor nenumite, părțile pot să-și exprime voința ca acestor contracte să li se aplice parțial sau total, singure sau în mod combinat, normele unor contracte numite. În măsura în care din voința părților nu rezultă o astfel de indicație, se vor aplica principiile generale care cărmuiesc contractele și obligațiile.

⁷ A se vedea: L. Pop, *op. cit.*, p. 37.

⁸ Uneori, în doctrină, astfel de contracte mai sunt numite și *contracte sinalagmatice imperfecte*. Pentru o critică a acestei teorii, a se vedea: L. Pop, *op. cit.*, p. 37; C. Stătescu și C. Bârsan, *Tratat de drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Academiei, București, 1981, p. 31.

⁹ Termenul *consensual* derivă de la latinescul *consensus* care are semnificația de consimțământ sau acord. Altfel spus, sunt consensuale acele contracte pentru a căror valabilitate este suficient numai consimțământul părților contractante. În ultimă instanță, este vorba despre un pleonasm atunci când se afirmă despre un contract că este consensual, deoarece orice contract presupune, potrivit art. 942 C.civ., un acord de voință, adică un consens.

¹⁰ A se vedea: L. Pop, *op. cit.*, p. 41; T. R. Popescu și P. Anca, *op. cit.*, p. 30 etc.

¹¹ A se vedea: Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 5411/2000, în „Dreptul”, nr. 12/2001, p. 161.

În opinia noastră și a altor autori¹², soluția jurisprudențială evocată mai sus este esențial greșită. Astfel, în temeiul art. 1772 C.civ., ipoteca convențională nu va putea fi constituită decât prin act autentic. Drept urmare, în baza principiului *accessorium sequitur principale*, mandatul acordat pentru încheierea contractului de ipotecă trebuie să îmbrace și el forma autentică. Față de dispozițiile lipsite de echivoc ale art. 1772 C.civ., soluția jurisprudențială se dovedește a fi corectă numai în situația în care ipoteca este constituită exclusiv prin efectul legii.

- este, după caz, cu executare instantanee (*uno icto*); *Contractele cu executare instantanee (uno icto) sunt acele contracte în care părțile au obligația să execute prestațiile ce și le datorează în unul și același moment, care coincide, de regulă, cu momentul încheierii contractului.*

- caracterul *intuitu personae*. Caracterul *intuitu personae* al contractului de mandat rezultă din numeroase dispoziții ale Codului civil, dintre care, cu titlu de exemplu, le evocăm pe cele ale art. 1539 alin. 2, conform cărora mandatarul este îndatorat să termine afacerea începută la moartea mandantului și pe cele ale art. 1542, în temeiul cărora mandatarul este răspunzător pentru fapta persoanei pe care și-a substituit-o în executarea mandatului etc.

Deci, mandatarul, datorită caracterului *intuitu personae* a însărcinării primite, trebuie să-și îndeplinească mandatul în persoană, fără să aibă dreptul de a-și substitui pe altcineva în îndeplinirea mandatului primit. Dacă, totuși, își substituie o altă persoană, mandatarul răspunde de faptele substituitului, la fel cum răspunde pentru faptele proprii¹³. Împrejurarea că, în temeiul art. 1542 alin. 2 C.civ., mandantul poate să pornească acțiunea în despăgubiri și direct împotriva persoanei pe care mandatarul și-a substituit-o nu înlătură caracterul *intuitu personae* a mandatului, ci constituie un beneficiu legal conferit mandantului, care, astfel, are șanse mai mari de a-și recupera prejudiciul suferit¹⁴.

SECȚIUNEA 1.2.

ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE REFERITOARE LA CONDIȚIILE DE FORMĂ ȘI DOVADA CONTRACTULUI DE MANDAT

1.2.1. FORMA CONTRACTULUI DE MANDAT

1.2.1.1. Aspecte generale.

Stricto sensu, prin formă a actului juridic, în general, și a contractului civil, în special, se înțelege modul de exteriorizare a manifestării de voință sau mijloacele de exteriorizare a voinței interne.

- cerințe de formă cerute pentru însăși validitatea contractului sau cerințe prevăzute *ad validatem ori ad solemnitatem*;

- cerințe de formă cerute pentru probațiunea contractului sau cerințe prevăzute *ad probationem*;

- cerințe cerute pentru opozabilitatea contractului față de terți

1.2.1.2. Cerințele de formă ale contractului de mandat.

A. Regula generală.

În opinia noastră, însă aceste norme juridice nu pot fi interpretate în sensul că, în ipotezele pe care le vizează, ar impune pentru mandat o cerință de formă solemnă. În realitate, chiar și din interpretarea literară a textelor în cauză, se poate constata cu certitudine că dispozițiile în cauză au în vedere numai aspecte legate de *limitele mandatului* și, nicidecum de forma acestuia.

De asemenea, în opinia noastră, nici referirea din cuprinsul art. 1543 la *actul prin care s-au constituit mai mulți mandatarari sau procuratori* nu poate fi interpretată în sensul că instituie cerința formei scrise pentru contractul de mandat. Într-adevăr, referirea

¹² A se vedea: Cl. Roșu, *op. cit.*, p. 25.

¹³ A se vedea: Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 60/1971, în *Repertoriu ... pe anii 1969-1975*, p. 140.

¹⁴ În același timp, dispozițiile art. 1542 alin. 2 C.civ. constituie o excepție de la principiul instituit de art. 973 C.civ., potrivit căruia convențiile nu au efect decât între părțile contractante.

din text fără distincție la *act* ne conduce la indubitabila concluzie că este avut în vedere actul de constituire a mandatului luat ca *negotium* și, nicidecum cel considerat *ad probationem*.

B. Excepții de la regula generală.

Cu titlu general, fiindcă și în materie de mandat operează principiul autonomiei de voință, în opinia noastră, nimic nu se opune ca mandantul să poată împuternici pe mandatar, printr-o procură autentică, să încheie acte juridice pentru care legea nu impune vreo anume cerință de formă.

C. Mandatul expres și mandatul tacit.

Unanim este acceptat în doctrină faptul că sintagmele „*mandat expres*” și „*mandat tacit*” țin de domeniul *formei mandatului*, iar cele de „*mandat general*” și, respectiv „*mandat special*” de *întinderea mandatului*¹⁵.

D. Mandatul aparent.

Există mandat aparent atunci când lipsește voința mandantului de a mai fi reprezentat de o anumită persoană, fie că mandatul dat a fost revocat, fie că mandantul a numit pentru afacerea respectivă un nou mandatar, dar, în ambele ipoteze, mandatul să nu fi fost adus la cunoștința terțului, cu care mandatarul urmează să încheie actul, această împrejurare.

1.2.2. DOVADA MANDATULUI.

1.2.2.1. *Aspecte generale.*

În general, *prin probă se înțelege mijlocul juridic de stabilire a existenței unui act sau fapt juridic și, pe cale de consecință, a drepturilor și obligațiilor civile ce alcătuiesc conținutul unui raport juridic.*

1.2.2.2. *Reguli speciale aplicabile probațiunii în materie de mandat.*

În *sens restrâns*, obiectul probațiunii în materie de mandat circumscris dovedirea existenței ofertei de mandat, a acceptării mandatului, a conținutului și limitelor mandatului.

În *sens larg*, obiectul probațiunii în materie de mandat circumscris, în opinia noastră, dovedirea existenței împrejurărilor evocate mai sus, precum și, după caz, și a următoarelor aspecte: faptul că mandatul este special sau general ori expres sau tacit; executarea mandatului; neexecutarea mandatului; executarea cu întârziere a mandatului; executarea necorespunzătoare a mandatului; revocarea mandatului; confirmarea mandatului aparent; renunțarea la mandat; substituirea mandatarului de către altă persoană etc.

SECȚIUNEA 1.3.

ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND CONDIȚIILE DE FOND ALE CONTRACTULUI DE MANDAT

1.3.1. PRECIZĂRI PREALABILE.

În general, condițiile actului juridic sunt cerințe impuse de lege pentru validitatea sau eficacitatea actului juridic.

După criteriul aspectului la care se referă condițiile actului juridic, în general, se divid în *condiții de fond* și *condiții de formă*.

Condițiile de fond sunt cerințe ale legii care privesc conținutul actului juridic civil, iar cele de formă, după cum s-a mai precizat, sunt acele cerințe legale ce privesc modul de exteriorizare a voinței juridice.

1.3.2. CAPACITATEA PĂRȚILOR.

1.3.2.1. *Capacitatea mandantului.*

Printre condițiile esențiale necesare pentru validitatea unei convenții, art. 948 C.civ. enumeră și *capacitatea de a contracta*. Neîndoind, capacitatea de a contracta reprezintă capacitatea de exercițiu¹⁶, adică aptitudinea persoanei fizice sau juridice de a-și

¹⁵ A se vedea: D. Chirică, *op. cit.* 260.

¹⁶ Facem precizarea că, potrivit Decretului nr. 31/1954, capacitatea civilă a persoanei fizice, ca de altfel și a persoanei juridice, are două laturi, și anume: capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu. În acest sens, în temeiul art. 5 alin. 1 din acest act normativ, persoana fizică are capacitatea de folosință și, în afară de

exercita personal și singură drepturile civile și de a-și asuma și executa, în același mod, obligațiile civile prin încheierea de acte juridice civile¹⁷.

Cât privește *mandantul*, doctrina din domeniu, în general, este unanimă în a aprecia că acesta trebuie să aibă el însuși capacitatea civilă de exercițiu de a încheia actul juridic pentru care îl însărcinează pe mandatar¹⁸. Soluția este logică, deoarece mandatarul nu încheie actul în nume propriu, ci în numele și în interesul mandantului.

1.3.2.2. Capacitatea mandatarului.

În privința *capacității mandatarului*, în doctrină s-au conturat trei poziții.

Într-o primă poziție, se concluzionează că mandatarul trebuie să fie, în toate cazurile, o persoană cu capacitate deplină de exercițiu. Se admite, totuși, o excepție aparentă de la această regulă. Este cazul trimisului sau curierului, care, fiind un simplu mesager (*nuncius*) al declarației de voință a persoanei care l-a trimis și, nicidecum un reprezentant al acesteia, poate fi și o persoană lipsită de capacitate de exercițiu.

În cadrul celei de a doua poziții doctrinare, se susține că nu are importanță capacitatea mandatarului, deoarece el nu contractează personal, ci în numele și pe seama mandantului¹⁹. În cadrul acestei opinii, în perioada interbelică, s-a afirmat că mandantul, care a desemnat un mandatar incapabil, va suporta riscurile relei împliniri a mandatului de către mandatarul lipsit de experiență²⁰. Incapabilul va răspunde, însă de dol în îndeplinirea mandatului.

În cea de a treia poziție doctrinară, se susține că mandatarul trebuie să aibă în toate situațiile capacitate deplină de exercițiu²¹.

1.3.3. CONSIMȚĂMÂNTUL.

1.3.3.1. Aspecte generale.

Consimțământul este elementul fundamental al oricărei convenții, fiind stipulat de art. 948 pct. 2 C.civ. Sub aspect juridic, consimțământul are un dublu sens, și anume:

- *într-un prim sens*, consimțământul desemnează manifestarea de voință prin care o parte își exprimă hotărârea de a încheia un act juridic, adică de a se obliga juridicește. În acest sens sunt dispozițiile art. 948 pct. 2 C.civ., conform cărora, pentru validitatea convențiilor, este necesar consimțământul valabil al părții care se obligă;

- *într-un al doilea sens*, termenul consimțământ desemnează acordul de voință al părților în actele juridice civile bilaterale, adică de consens.

Pentru a fi valabilă, voința juridică trebuie să întrunească mai multe cerințe, și anume:

- să existe;

- să provină de la o persoană cu discernământ;

- să fie serioasă, adică să fie manifestată cu intenția de a produce efecte juridice și, nicidecum să nu fie făcută în glumă (*iocandi causa*) sau din simplă curtuazie ori în scopul de a-l prejudicia pe destinatar²²;

- să fie liberă, adică să nu fie afectată de vicii de consimțământ.

---

cazurile prevăzute de lege, capacitatea de exercițiu. Potrivit art. 34 alin. 1, persoana juridică nu poate avea decât acele drepturi care corespund scopului ei, stabilit prin lege, actul de înființare sau statut.

¹⁷ Persoana juridică își exercită drepturile și își asumă obligații civile, potrivit art. 35 alin. 1 din Decretul nr. 31/1954, prin organele sale.

¹⁸ A se vedea, spre exemplu: E. Safta-Romano, *op. cit.*, p.236; Fr.Deak, *op. cit.*, p. 343; D. Chirică, *op. cit.*, p. 258.

¹⁹ A se vedea: C. Hamangiu, I. Rosetti Bălănescu și Al. Băicoianu, *op. cit.*, vol. 2, p.1007; M. N. Costin, *Dicționar de drept civil*, de M. N. Costin, M. Mureșan și V. Ursa, Editura Științifică și Enciclopedică, București, p. 133.

²⁰ A se vedea: C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu și Al. Băicoianu, *op. cit.*, p. 618.

²¹ A se vedea: M. Mureșan, *op. cit.*, p. 83; D. Chirică, *op. cit.*, p. 259.

²² A se vedea: A se vedea: D. Cosma, *op. cit.*, p. 138; I. Albu, *op. cit.*, p. 72; C. Stătescu, C. Bîrsan, *op. cit.*, p. 42-44; L. Pop, *op. cit.*, p. 46; I. Dogaru, P. Drăghici, *op. cit.*, p. 124. În materie contractuală, sunt autori care consideră că oferta, care exprimă intenția ofertantului de a contracta, este o *ofertă neechivocă*. În acest sens, a se vedea: I. R. Urs, S. Angheni, *op. cit.*, p.192. În concepția altor autori, lipsa de echivoc a ofertei exprimă caracterul precis și complet al acesteia. Sub acest aspect, a se vedea: C. Stătescu și C. Bîrsan, *op. cit.*, p. 43. În opinia noastră, caracterul neechivoc al ofertei reflectă lipsa de ambiguitate a acesteia sub toate aspectele, adică, deopotrivă, sub aspectul intenției de angajare juridică, a conținutului, a destinatarului și a termenului de valabilitate.

În actele juridice bilaterale, în plus, se impune ca voințele părților, adică oferta de a contracta și acceptarea să fie concordante.

Pentru a produce efecte juridice, voința internă a persoanei trebuie exteriorizată, fiindcă numai astfel poate fi cunoscută de alte persoane și, pe cale de consecință, acceptată, amendată sau respinsă, întrucât *voluntas in mente retenta nihil efficit*.

În principiu, exteriorizarea voinței nu este îngrădită de anumite cerințe de formă, ea poate fi exteriorizată prin cuvinte, în scris, prin semne și chiar prin comportare concludentă.

1.3.3.2. *Particularități ale ofertei de mandat și a acceptării mandatului.*

În opinia noastră, *oferta de mandat reprezintă manifestarea de voință a mandantului de a fi reprezentat, în condițiile legii care interesează ordinea publică și bunele moravuri, într-unul sau mai multe acte juridice de către o altă persoană.*

Oferta de mandat poate fi expresă sau tacită. Caracterul expres sau tacit al ofertei de mandat se deduce, după cum s-a mai precizat, mai ales, din dispozițiile fără echivoc ale art. 1533 alin. 1 C.civ. Într-adevăr, potrivit acestui text, mandatul poate fi expres sau tacit.

1.3.3.3. *Actul cu sine însuși și dubla reprezentare sau autocontractul.*

Actul cu sine însuși și dubla reprezentare există atunci când în actul juridic, care formează obiectul mandatului, figurează ca parte contractantă mandatarul, respectiv o terță persoană pe care tot el o reprezintă.

1.3.3.4. *Mandatul în interes comun.*

Mandatul în interes comun constituie o excepție de la regula interesului preponderent al mandantului, făcând posibil să prevaleze (și) pe cel al altor persoane, cum ar fi interesul mandatarului sau chiar al unui terț.

1.3.4. OBIECTUL ȘI ÎNTINDEREA MANDATULUI.

1.3.4.1. *Aspecte generale.*

Prin obiect al convenției, în general, se înțelege conduita părților stabilită prin acea convenție, adică acțiunile ori inacțiunilor la care părțile sunt îndreptățite sau de care sunt ținute ca urmarea acordului lor de voință²³.i

Izolată, în doctrină, s-a afirmat că obiect al actului juridic, în general, constă în interesele reglementate de părți, în baza și în limitele legii, prin mijlocirea actului juridic²⁴.

Fără a intra în detalii, în opinia noastră, această accepțiune a obiectului actului juridic nu poate fi primită, deoarece este într-o vădită contradicție cu dispozițiile art. 962 C.civ. Astfel, potrivit art. 962 C.civ., obiectul convențiilor este acela la care părțile sau numai una dintre părți se obligă.

1.3.4.2. *Obiectul mandatului.*

Obiectul contractului de mandat îl pot forma numai actele juridice, adică acte juridice unilaterale sau bilaterale ori contracte.

1.3.4.3. *Întinderea mandatului.*

A. Aspecte generale privind întinderea mandatului.

Sintagma „întinderea mandatului” semnifică *actul sau actele juridice pe care mandantul îl însărcinează pe mandatar să le încheie în numele și pe seama lui.*

B. Mandatul special.

Mandatul este special atunci când este dat pentru o singură operațiune juridică (procuratio unicus rei) sau pentru anumite operațiuni juridice determinate, enumerate în procură, cu excepția acelor care nu pot fi exercitate prin mandatar.

---

²³ În doctrină se mai susține că obiectul actului juridic constă în interesele reglementate de părți, în baza și în limitele legii, prin mijlocirea actului juridic. Această teză nu poate fi acceptată, deoarece *interesul* ține de cauza actului juridic și, nicidecum de obiectul acestuia. (În acest sens, a se vedea: D. Cosma, *op. cit.*, p. 213; GH. Beleiu, *op. cit.*, p.160).

²⁴ Ase vedea: T. R. Popescu, *op. cit.*, p. 64; D. Cosma, *op. cit.*, p. 212-213; Henri, Leon și Jean Mazeud, *Leçons de droit civil*, t. II, p. 190-219; G. Marty și Pierre Raynaud, *Droit civil*, t. II, vol. 1, p. 150-154.

În mod just, în opinia noastră, în doctrină²⁵ s-a afirmat că, prin cerința mandatului special pentru cererea de renunțare la judecată, impusă de practica judecătorească, se ajunge la o confuzie între renunțarea la un drept²⁶ și renunțarea la judecata în legătură cu acel drept²⁷.

În opinia noastră, pentru a ajunge la soluția prezentată mai sus, Instanța Supremă a procedat la o interpretare extensivă a termenului „renunțările”, din conținutul art. 69 alin. 1 C.pr.civ., adică în sensul că se referă, deopotrivă, atât la renunțările la judecată, cât și la renunțările la însuși dreptul pretins.

C. Mandatul general.

Mandatul este general atunci când este dat pentru toate afacerile sau pentru o categorie de afaceri ale mandantului, cu excepția acelorora pentru care legea pune condiția unui mandat special sau care nu pot fi exercitate prin mandatar.

1.3.5. CAUZA CONTRACTULUI DE MANDAT.

Art. 948 pct. 4 C.civ. enumeră, printre condițiile esențiale de validitate ale convenției, o *cauză licită*, iar art. 966 C.civ. dispune că *obligatia fără cauză sau fondată pe o cauză falsă sau nelicită nu poate avea nici un efect* (s.n. – A. B.).

Din punct de vedere juridic, cauza sau scopul este, alături de consimțământ, unul dintre elementele constitutive ale voinței juridice. Într-adevăr, ca orice faptă umană, actul juridic se săvârșește într-un anumit scop, pentru realizarea căruia obligația nu constituie decât mijlocul. Asumarea unei obligații fără nici un scop nu poate fi decât opera unei persoane lipsite de rațiune. Deci, consimțământul nu poate fi separat de cauză, iar elementul decisiv, care conferă semnificație hotărârii de a încheia actul juridic, este tocmai scopul sau, în terminologia Codului civil, „cauza”.

Cu titlu general, cauza poate să conștie, spre exemplu, în următoarele:

- contraprestația părții cocontractante, din contractele sinalagmatice;
- predarea bunului, în contractele reale;
- intenția de a gratifica, în contractele cu titlu gratuit etc.

CAPITOLUL II

ANALIZĂ TEORETICĂ ȘI PRACTICĂ PRIVIND EFECTELE CONTRACTULUI DE MANDAT ÎNTRE PĂRȚI

SECȚIUNEA 2.1.

EFECTELE CONTRACTULUI DE MANDAT ÎNTRE PĂRȚI

2.1.1. OBLIGAȚIILE MANDATARULUI.

2.1.1.1. Aspecte generale.

Din analiza dispozițiilor art. 1539-1545 C.civ., consacrate îndatoririlor mandatarului, se poate deduce că acestuia îi incumbă următoarele obligații:

- să îndeplinească mandatul (art. 1539);
- să dea socoteală mandantului (art. 1541);
- să răspundă de faptele persoanei ce și-a substituit-o în îndeplinirea mandatului (art. 1542).

---

²⁵ A se vedea: Cl. Roșu, *op. cit.*, p. 34-35.

²⁶ Renunțarea la însuși dreptul pretins este reglementată de art. 247 C.pr.civ. În temeiul art. 247 alin. 1 C.pr.civ., în caz de renunțare la însuși dreptul pretins, instanța dă o hotărâre prin care va respinge cererea în fond și va hotărî asupra cheltuielilor de judecată.

²⁷ Renunțarea la judecată este reglementată de art. 246 C.pr.civ. Potrivit art. 246 alin. 1 C.pr.civ., reclamantul poate renunța oricând la judecată, fie verbal în ședință, fie prin cerere scrisă.

Proiectul Noului Cod civil va reglementa obligațiile mandatarului în art. 1604-1611, preluând, în mare măsură, dar cu unele îmbunătățiri, actualele reglementări.

În dreptul comparat, există unele deosebiri nesemnificative în ceea ce privește îndatoririle mandatarului. *Exempli gratia*, le evocăm pe cele ce urmează²⁸:

- în dreptul francez, se consideră că cele mai importante îndatoriri ale mandatarului sunt aceea de a-și executa misiunea, care este considerată obligația principală, și aceea de a da socoteală;

- în dreptul italian, în mod tradițional, se consideră că mandatarului îi incumbă următoarele obligații: să execute mandatul, să dea socoteală, alte obligații de a da, a face sau a nu face ceva. În acest sistem de drept, obligațiile mandatarului sunt grupate, sub aspect cronologic, în două categorii distincte, adică în obligații specifice fazei inițiale și obligații specifice fazei în care trebuie transmise mandantului rezultatul activității de reprezentare. În prima fază intră obligația de a îndeplini mandatul și de a da socoteală, iar în cea de a doua intră atribuțiile patrimoniale de tip translativ și de prestații, care constau în obligații de a face, de a nu face sau de a da;

- în dreptul ungar, în baza contractului de mandat, mandatarul este obligat să rezolve sarcina încredințată de mandant, în conformitate cu interesele și indicațiile acestuia din urmă. De fapt, în cadrul acestui sistem de drept, principala funcție a mandatului este de a da formă juridică acțiunilor mandatarului, fiind considerat principala formă a contractului de diligență. Este considerat mandat orice activitate prestată de o persoană în interesul și pe seama unei alte persoane, dacă acea activitate nu poate fi calificată ca fiind un alt contract. În concret, mandatarul are următoarele obligații: de a executa mandatul, de a-l informa pe mandant de mersul mandatului, de a păstra secretul operațiunilor, de a da socoteală.

2.1.1.2. Îndeplinirea mandatului.

Îndeplinirea mandatului este principala obligație a mandatarului.

Această obligație este stipulată de art. 1539 alin. 1 C.civ., conform căruia mandatarul este îndatorat a executa mandatul atâta timp cât este însărcinat și este răspunzător de daune-interese ce ar putea deriva din cauza neîndeplinirii lui.

Pentru a sintetiza și sistematiza, potrivit art. 1540 C.civ., răspunderea mandatarului este supusă următoarelor reguli:

- mandatarul răspunde indiferent că a acționat cu intenție sau din culpă;
- dacă mandatarul a acționat cu intenție, răspunderea lui va fi angajată la fel, indiferent că mandatul este gratuit sau oneros;
- dacă mandatarul acționează din culpă, răspunderea lui va fi angajată cu mai multă rigurozitate în ipoteza în care mandatul este oneros decât atunci când acesta este cu titlu gratuit.

În opinia noastră, teza că între mandatar și mandant există o obligație *in solidum* nu poate fi acceptată, deoarece obligațiile *in solidum* se circumscriu acelor situații în care două sau mai multe persoane sunt chemate să răspundă pentru prejudiciile cauzate prin faptele altuia, cu condiția ca autorul faptei prejudiciabile să fi acționat din culpă, precum și în cazul răspunderii persoanelor juridice pentru prejudiciile cauzate prin faptele ilicite săvârșite de organele lor de conducere, în limitele competențelor stabilite. Este, însă evident faptul că, în cazul pluralității de mandatar, mandantul nu poate obliga să răspundă pentru faptele mandatarilor, întrucât Codul civil reglementează trei cazuri de răspundere pentru fapta altuia, printre care nu se enumeră și acesta. În concret, Codul civil, în art. 1000, reglementează răspunderea părinților pentru faptele prejudiciabile ale copiilor lor minori care locuiesc cu dânsii (alin. 2 și 5), a comitenților pentru prejudiciile cauzate de prepușii lor în îndeplinirea funcțiilor încredințate (alin. 3) și a institutorilor sau artizanilor (meseriașilor) pentru prejudiciile cauzate de elevii sau ucenicii aflați sub supravegherea lor (alin. 4 și 5).

2.1.1.3. Obligația de a da socoteală.

Această obligație este stipulată de art. 1541 C.civ.

Astfel, în temeiul acestui text, mandatarul este dator, oricând i se va cere, a da seama mandantului de lucrările sale și de a-i remite tot ceea ce ar fi primit în puterea mandatului, chiar când ceea ce ar fi primit nu s-ar fi convenit mandantului.

În temeiul acestei obligații, mandatarul este dator să restituie mandantului tot ce a primit în vederea executării mandatului de la mandant sau de la terți.

Mai mult, în ipoteza în care bunurile sau sumele de bani primite de mandatar de la terți, dar în puterea mandatului, sunt necuvenite, acesta este obligat să le dea mandantului. Soluția se impune, fiindcă ceea ce terțul dă mandatarului nu dă pentru acesta, ci

²⁸ Pentru unele detalii, a se vedea: Cl. Roșu, *op. cit.*, p. 41-43.

tocmai pentru mandant. Pe cale de consecință, obligația de restituire a plății nedatorate, realizată astfel, va reveni mandantului și, nicidecum mandatarului.

2.1.1.4. *Obligația mandatarului de a răspunde de faptele persoanei ce și-a substituit-o în îndeplinirea mandatului.*

În principiu, mandatarul trebuie să execute personal însărcinarea primită de la mandant, deoarece, după cum s-a mai subliniat în cuprinsul lucrării, contractul de mandat este încheiat, de regulă, *intuitu personae*, adică în considerarea persoanei mandatarului. În acest sens, fosta Instanță Supremă a decis că mandatarul trebuie să-și îndeplinească în persoană mandatul, fără să aibă dreptul de a-și substitui pe altcineva în îndeplinirea mandatului primit. Dacă, totuși, își substituie o altă persoană, mandatarul răspunde de faptele substitutului, tot așa cum răspunde de faptele sale proprii.

Mandatarul nu răspunde, însă, în nici un caz, pentru daunele cauzate prin delict de către o terță persoană²⁹.

Considerăm nerațională soluția legiuitorului de a prevedea cumulativ interdicția ca persoana să fie necapabilă cu aceea de a fi insolubilă. În opinia noastră, s-ar fi asigurat o protecție mai cuprinzătoare pentru mandant dacă cele două interdicții ar fi fost stipulate alternativ, fiindcă, evident, încălcarea fiecăreia în parte este suficientă pentru a afecta semnificativ interesele mandantului.

2.1.1.5. *Pluralitatea de mandatar.*

Art. 1543 C.civ. reglementează situația în care pentru aceeași însărcinare au fost desemnați mai mulți mandatar. Astfel, în temeiul acestuia, când prin act s-au constituit mai mulți mandatar sau procuratori, nu există solidaritate, afară numai când anume s-a stipulat.

După cum am mai subliniat în cuprinsul prezentei lucrări, regula înscrisă în art. 1543 C.civ. constituie o aplicație *in concreto* a principiului înscris în art. 1041 C.civ., conform căruia obligația solidară nu se prezumă, ea trebuie să fie stipulată expres. Această regulă nu încetează numai atunci când obligația solidară are loc de drept, în virtutea legii.

2.1.2. OBLIGAȚIILE MANDANTULUI.

2.1.2.1. *Aspecte generale.*

Codul civil reglementează următoarele obligații ale mandantului ce decurg din contractul de mandat:

2.1.2.2. *Îndatorirea de a îndeplini obligațiile contractate în numele și pe socoteala sa.*

- îndatorirea de a îndeplini obligațiile contractate în numele și pe socoteala sa (art. 1546); În acest sens, în temeiul art. 1546 alin. 1 C.civ., mandantul este îndatorat a îndeplini obligațiile contractate de către mandatar în limitele puterilor date.

2.1.2.3. *Obligația de dezdăunare a mandatarului.*

Obligația mandantului de a-l dezdăuna pe mandatar presupune, potrivit Codului civil, următoarele:

- să restituie mandatarului sumele ce reprezintă anticipațiile și spezele făcute de către acesta pentru îndeplinirea onorariului (art. 1547 teza 1);

- să acopere mandatarului toate pierderile suferite cu ocazia îndeplinirii mandatului (art. 1549);

- să plătească mandatarului dobânda sumelor anticipate socotită din ziua plăților probate (art. 1550).

În opinia noastră, fundamentul acestor obligații îl constituie principiul echității. Într-adevăr, pentru mandatar ar fi inechitabil să suporte cheltuieli făcute pentru promovarea intereselor mandantului, mai ales atunci când mandatul este cu titlu gratuit.

2.1.2.4. *Obligația de plată a onorariului.*

Plata, în general, fiind reglementată de art. 1092-1125 C.civ., este principala modalitate de stingere a obligațiilor civile. În context, facem precizarea că reglementările referitoare la plată sunt incluse în Capitolul VIII, intitulat „despre stingerea obligațiilor”

---

²⁹ A se vedea: Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 60/1971, în *Repertoriu de practică judiciară în materie civilă a Tribunalului Suprem și a altor instanțe judecătorești pe anii 1969-1975*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 140; C. Turianu, *op. cit.*, p. 218.

(s.n. - A. B.) din Titlul III (despre contracte și convenții) a Cărții a III-a (despre diferite moduri prin care se dobândește proprietatea) din Codul civil.

2.1.2.5. Solidaritatea mandanților.

Art. 1551 C.civ. reglementează solidaritatea mandanților, adică situația în care mai multe persoane au desemnat, pentru o afacere comună, un singur mandatar. Astfel, în temeiul acestui text, când mai multe persoane, pentru o afacere comună, au desemnat un singur mandatar, fiecare dintre ele este răspunzătoare solidar pentru efectele mandatului.

Evident, în cazul prevăzut de art. 1551 C.civ. ne aflăm în prezența unui caz de solidaritate legală pasivă.

2.1.2.6. Dreptul de retenție al mandatarului.

În doctrină, chiar și în lipsa unui text de lege expres, se admite că mandatarul are un drept de retenție asupra lucrurilor mandantului în situația în care acesta nu-și execută obligația de dezdăunare ori de plată a compensației³⁰.

Jurisprudența s-a exprimat constant în sensul că dreptul de retenție³¹, fiind un drept real de garanție imperfect, cel ce deține un lucru mobil sau imobil al altuia, pe care trebuie să-l restituie, poate să rețină acel bun, refuzând restituirea, până când creditorul titular al bunului îi va plăti sumele pe care le-a cheltuit cu conservarea, întreținerea ori îmbunătățirea acelui bun.

Codul civil român nu cuprinde un principiu privind dreptul de retenție, marcând doar unele aplicații ale acestuia³², din care practica judecătorească și doctrina au dedus existența, cu aplicație generală, a unui principiu atunci când, evident, există un *debitum cum re ictum*³³.

Oricum, condiția esențială, spre a putea fi invocat dreptul de retenție, este aceea ca datoria, pe care deținătorul lucrului o pretinde de la creditorul restituirii, să se afle în conexiune, să aibă legătură cu lucrul, să fie prilejuită de acesta, adică să fie un *debitum*

---

³⁰ A se vedea: Fr. Deak, *op. cit.*, p. 354; R. Sanlievici, *Teoria generală a obligațiilor*, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, 1976, p. 324; M. L. Ghinea, *Unele probleme referitoare la dreptul de retenție*, în „Revista română de drept”, nr. 11/1983, p. 10.

³¹ A se vedea: Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 528/1988, în „Revista română de drept”, nr. 2/1989; Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 1648/1990, în „Dreptul”, nr. 7-8/1991, p. 125; Trib. Municipiului București, s. a IV-a civilă, dec. nr. 1273/1992, în C.P.J.C. 1992, p. 81.

³² A se vedea: art. 771 (în materie de raport a lucrurilor primite ca donație); art. 1322 și art. 1323 (în materie de vânzare-cumpărare); art. 1444 (în materie de închiriere); art. 1618 și art. 1619 (în materie de depozit); art. 1730 pct. 7 (în materie de hotelărie și transport).

³³ Dreptul de retenție este acel drept real care conferă creditorului, în același timp debitor al obligației de restituire (predare) a bunului altuia, posibilitatea de a reține acel bun în stăpânirea sa și de a refuza restituirea lui până când debitorul său, creditor al lucrului, va plăti datoria ce s-a născut în sarcina lui în legătură cu lucrul respectiv. Codul civil și practica judiciară consacră dreptul de retenție următoarele cazuri particulare: coerede, care raportează imobilul în natură, poate să rețină posesiunea acestuia până la plata efectivă a sumelor ce-i sunt datorate pentru cheltuieli sau ameliorațiuni (art. 771 C.civ.); vânzătorul nu este dator să predea lucrul dacă cumpărătorul nu plătește prețul (art. 1322); locatarii și arendașii nu pot fi lipsiți de stăpânirea bunului, în cazul vânzării imobilului, înainte de a fi despăgubiți de locator sau de către cumpărător (art. 1444 C.civ.); depozitarul poate reține lucrul în depozit până la plata integrală a sumelor ce i se datorează de către deponent (art. 1619 C.civ.); terțul dobânditor de bună-credință a unui bun furat sau găsit, pe care l-a cumpărat la bălci, la târg sau la o vânzare publică sau în magazin, îl poate reține până când proprietarul revendicant îi plătește prețul cu care l-a cumpărat (art. 1910 C.civ.); gerantul de afaceri poate reține bunul gerantului până când acesta îi plătește cheltuielile necesare și utile făcute cu lucrul respectiv; mandatarul, care are în stăpânire lucrul mandantului, îl poate reține până la plata integrală a cheltuielilor făcute cu lucrul respectiv; posesorul pârât într-o acțiune de revendicare poate reține lucrul revendicat până la deplina sa despăgubire de către proprietarul revendicant ce a câștigat procesul; constructorul pe terenul altuia, are drept de retenție asupra construcției până când proprietarul terenului îi plătește integral despăgubirile ce i se cuvin (art. 494 C.civ.); dreptul de retenție al soțului asupra bunurilor comune partajate până când celălalt soț, căruia acestea i-au fost atribuite, plătește sulta etc. Pentru recunoașterea dreptului de retenție trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții: creanța retentorului să fie certă, lichidă și exigibilă; dreptul de retenție să fie invocat față de proprietarul exclusiv și actual al bunului respectiv; între lucru și creanță să existe conexiune, adică datoria să aibă legătură cu lucrul. Legătura poate fi materială sau juridică. Lucrul trebuie să fie un bun mobil corporal sau imobil aflat în stăpânirea retentorului. Dreptul de retenție este un drept real de garanție imperfect, deoarece este opozabil nu numai debitorului, ci și terților. Este un drept real imperfect, deoarece retentorul nu are recunoscut atributul de urmărire. Dreptul de retenție poate fi exercitat atâta timp cât retentorul se află în posesia bunului. Drept urmare, dreptul de retenție încetează în momentul în care retentorul este deposedat voluntar de bun. Dacă retentorul a pierdut involuntar stăpânirea lucrului, el o poate redobândi pe calea acțiunii în revendicare, la fel ca și proprietarul. Dreptul de retenție conferă retentorului numai o simplă detenție precară, deoarece acesta nu are posesia lucrului. Pe cale de consecință, retentorul nu poate invoca efectele posesiei în favoarea sa. În schimb, poate exercita acțiunile posesorii ca orice detentor precar. Uneori dreptul de retenție se confundă cu excepția de neexecutare a contractelor sinalagmatice. Cu toate acestea, între ele există o deosebire esențială. Astfel, dreptul de retenție are caracter absolut, fiind opozabil tuturor, iar excepția de neexecutare poate fi opusă numai părții contractante, deci are efect relativ. (În acest sens, a se vedea C. Stătescu și C. Bârsan, *Teoria generală a obligațiilor*,..., p. 407 și urm.).

cum re ictum. De asemenea, pentru ca dreptul de retenție să fie aplicabil, este necesar ca bunul referitor la care se invocă să fie proprietatea exclusivă a celui ce este debitorul deținătorului, cât privește cheltuielile pretinse³⁴.

SECȚIUNEA 2.2. EFECTELE MANDATULUI FAȚĂ DE TERȚI

2.2.1. RAPORTURILE DINTRE MANDANT ȘI TERȚI.

Potrivit art. 1546 alin. 1 C.civ., mandantul este îndatorat a îndeplini obligațiile contractate de către mandatar în limitele puterilor date. Acest text este și o concretizare a principiului înscris în art. 991 C.civ., conform căruia stăpânul, ale cărui afaceri au fost bine administrate, este dator a îndeplini obligațiile contractate în numele său de gerat, a-l indemniza de toate acele ce el a contractat personalmente și a-i plăti toate cheltuielile utile și necesare ce a făcut.

Ca urmare a actelor încheiate de mandatar sau substituitul acestuia³⁵, între mandant și terți se creează raporturi juridice directe. Altfel spus, în fapt, terțul tratează cu mandatarul sau substituitul acestuia, iar în drept cu mandantul.

2.2.2. RAPORTURILE DINTRE MANDATAR ȘI TERȚI.

Cu valoare de principiu, întrucât mandatarul contractează în numele și pe seama mandantului, între acesta și terți cu care contractează nu se creează raporturi juridice directe.

Față de mandatar, actul încheiat în limitele împuternicirii primite nu produce efecte, fiind, astfel, incident principiul *neque nocere neque prodesse potest*. Spre exemplu, plata făcută pentru mandant, chiar dacă ar fi în totul sau în parte nedatorată, nu stinge o eventuală obligație pe care o are mandatarul față de accipiens.

În schimb, pentru actele sale excesive mandatarul, care are obligația de a cunoaște limitele împuternicirii sale, răspunde față de terți în sensul că este ținut să le garanteze validitatea actelor astfel încheiate. Această concluzie se poate desprinde din interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 1546 C.civ. În acest caz, răspunderea mandatarului față de terți este o răspundere extracontractuală, deoarece mandatarul nu a contractat pentru el, ci pentru mandant³⁶.

SECȚIUNEA 2.3. ÎNCETAREA EFECTELOR CONTRACTULUI DE MANDAT

2.3.1. CAZURILE DE ÎNCETARE A CONTRACTULUI DE MANDAT.

2.3.1.1. Aspecte generale.

În general, obligațiile contractuale se sting prin executare, prin expirarea termenului stipulat sau realizarea condiției rezolutorii, prin imposibilitatea fortuită de executare datorită pieririi fortuite a bunului etc.

Pe lângă aceste cazuri generale, mandatul se stinge, potrivit art. 1552 C.civ., prin următoarele moduri:

2.3.1.2. Revocarea mandatului.

Mandatul este, în principiu, revocabil.

În acest sens, lipsite de echivoc sunt dispozițiile art. 1533 C.civ., potrivit cărora mandantul poate, când voiește, revoca mandatul și constrânge, la nevoie, pe mandatar de a-i remite înscrisul de împuternicire.

---

³⁴ A se vedea Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 857/1968, în *Repertoriu..., pe anii 1969-1975*, de I. Mihuță și A. Lesviodax, Editura Științifică, București, 1970, București, p. 195.

³⁵ În speță, spre exemplu, chiar dacă mandatarul nu i s-a conferit dreptul de substituie, dar substituie nici nu i-a fost interzisă în mod expres, actul încheiat de substituit, în limita puterilor conferite prin mandat, produce efecte față de mandant. Astfel că debitorul, care a plătit substituitului, va fi liberat, deoarece substituitul îl reprezintă. Față de mandant însă, în temeiul art. 1540 și art. 1542 C.civ., pentru actele și faptele substituitului, va răspunde nu numai acesta, ci și mandatarul inițial.

³⁶ În acest sens, a se vedea: Fr. Deak, *op.cit.*, p. 356-357.

În opinia noastră, fundamentul regulii înscrise în art. 1533 C.civ. rezidă în faptul că, de principiu, persoana se obligă prin proprie voință și numai prin excepție prin voința altei persoane.

În ipoteza în care există pluralitate de mandanți, revocarea mandatarului se poate realiza numai prin consimțământul tuturor. În schimb, în caz de pluralitate de mandatar, unii dintre ei pot rămâne împuterniciți, iar alții pot fi revocați.

2.3.1.3. *Renunțarea la mandat.*

Renunțarea la mandat este reglementată de art. 1556 C.civ., fiind stabilite următoarele reguli:

- mandatarul poate renunța la mandat, notificând mandantului renunțarea sa (alin. 1);
- în cazul în care renunțarea este intempestivă sau abuzivă, mandatarul rămâne răspunzător față de mandant de daunele provocate prin renunțarea sa (alin. 2 teza I). Facem precizarea că, în limbajul comun, ca de altfel și cel juridic, termenul „intempestiv” are semnificația de eveniment surprinzător sau produs pe neașteptate ori de eveniment nedorit³⁷. Oricum, renunțarea intempestivă sau abuzivă a mandatarului la mandat denotă reaua-credință a acestuia și, drept urmare, va determina angajarea răspunderii lui civile contractuale. În context, reiterăm faptul că principiul bunei-credințe este ordine constituțională, fiind stipulat de art. 57 din Constituție. Într-adevăr, în temeiul acestui text, cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți. În materie contractuală acest principiu este stipulat de art. 970 alin. 1 C.civ., conform căruia, convențiile trebuie executate cu bună-credință;

- dacă renunțarea este determinată de neputința mandatarului de a-și continua mandatul, acesta nu va fi obligat la plata de daune-interese către mandant (alin. 2 teza a II-a). În opinia noastră, termenul „neputință”, din conținutul acestui text, nu are semnificația de imposibilitate de executare a mandatului determinată de „o cauză străină, care nu-i poate fi imputată” mandatarului. Se impune această concluzie, deoarece, în caz contrar, prin derogare de la principiul stipulat de art. 1082 C.civ., în ipoteza analizată, răspunderea mandatarului ar obiectivă, adică ar interveni și pentru forță majoră.

2.3.1.4. *Moartea unei părți.*

De regulă, datorită caracterului lui *intuitu personae*, mandatul încetează prin moartea mandatarului sau a mandantului, conform art. 1552 pct. 3 C.civ. Același efect îl produce și declararea judecătorească a morții mandatarului ori a mandantului.

2.3.1.5. *Alte cauze de încetare a mandatului.*

Art. 1552 pct. 3 C.civ. reglementează și alte cauze de încetare a mandatului, adică interdicția, insolvabilitatea și falimentul mandantului sau a mandatarului.

2.3.2. EFECTELE ÎNCETĂRII MANDATULUI.

Cu valoare de principiu, în caz de încetare a mandatului, indiferent de motiv, mandatarul este obligat să restituie mandatului procura primită, atunci când mandatul este expres, și să-i predea orice alte acte sau bunuri primite în cursul executării mandatului.

După încetarea mandatului, mandatarului nu mai poate acționa în numele mandantului, cu excepția cazului stipulat de art. 1539 alin. 2 C.civ., adică pentru a termina afacerea începută la data morții mandantului, dacă întârzierea ar provoca o pagubă însemnată pentru moștenitorii acestuia.

De asemenea, conform art.1557 C.civ., rămân valabile actele făcute de către mandatar după încetarea acestuia, atâta vreme cât acesta nu a cunoscut cauza de încetare a mandatului. În această ipoteză, în temeiul art. 1558 C.civ., în situația stipulată de art. 1557 C.civ., rămân valabile contractele încheiate cu terțele persoane care au fost de bună-credință. Deci, *per a contrario*, dacă terții cu care mandatarul a contractat în condițiile art. 1557 C.civ. sunt de rea-credință, contractele încheiate cu aceștia, chiar dacă mandatarul nu cunoaște cauza de încetare a mandatului, vor fi nule. Această concluzie este fundamentată juridic, întrucât *fraus omnia corrumpit*.

Mai mult, contractele încheiate cu terții de bună-credință sunt valabile și opozabile mandantului în condițiile mandatului aparent, chiar dacă mandatarul ar fi cunoscut cauza de încetare a mandatului. Această concluzie se întemeiază pe dispozițiile art. 1554 C.civ. raportate la cele ale art. 1558 C.civ. Într-adevăr, în temeiul art. 1554 C.civ., revocarea mandatului, notificată numai mandatarului, nu poate fi opusă unei alte persoane care, în neștiință de aceasta, a contractat cu bună-credință cu acesta.

---

³⁷ A se vedea: Dex, p. 497.

Facem precizarea că dispozițiile art. 1557 C.civ. vor fi preluate, într-o formulare îmbunătățită, de art. 1624 din Proiect. Astfel, conform textului acestui articol din Proiect, tot ce mandatarul a făcut, în numele mandantului, înainte de a cunoaște sau de a fi putut cunoaște cauza de încetare a mandatului este socotit ca valabil făcut în executarea acestuia.

CAPITOLUL III. ASPECTE JURIDICE PARTICULARE ALE MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE

SECȚIUNEA 3.1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE REFERITOARE LA MANDATUL FĂRĂ REPREZENTARE

3.1.1. NOȚIUNEA MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE.

Facem precizarea că *reprezentarea, în general, constă în săvârșirea de către o persoană, numită reprezentant, în numele și pe seama altei persoane, numită reprezentat, a unui act juridic ale cărui efecte juridice se produc direct în persoana și patrimoniul acesteia din urmă*³⁸.

Este de subliniat faptul că reprezentarea, în unele materii, are consacrate definiții legale. Spre exemplu, în materie succesorală, în temeiul art. 664 C.civ., reprezentarea este o ficțiune a legii, care are de efect de a pune pe reprezentanți în locul, în gradul și în dreptul reprezentantului.

Termenul reprezentare este întâlnit în Codul civil, în special, în materie de mandat (art. 1532-1559), dar și în alte materii, dintre care, *exempli gratia*, le evocăm pe următoarele: reprezentarea debitorilor solidari de către codebitorul lor (art. 1059), în materie succesorală (art. 664 și urm.), în domeniul renunțării la succesiune (art. 598) etc.

Codul civil nu cuprinde dispoziții cu caracter general privitoare la reprezentare, mărginindu-se doar să facă aplicarea principiilor reprezentării în unele materii, în deosebi la mandat.

Cu toate acestea, între reprezentare și mandat nu poate fi pus semnul identității, deoarece, după cum se va dezvolta în cele ce urmează, există reprezentare fără mandat, precum și mandat fără reprezentare. Deci, mandatul este numai una dintre sursele reprezentării convenționale, existând însă specii de reprezentare străine oricăror raporturi contractuale dintre reprezentat și reprezentant. În acest sens pot fi exemplificate reprezentarea legală și cea judiciară.

Se întâlnesc cazuri de mandat fără reprezentare, în sensul că mandatarul săvârșește actele juridice pe seama mandantului, dar în numele său propriu. Deci, deși mandatarul lucrează în afara mandantului, încheie actul juridic în numele său personal, fără a-l reprezenta pe mandant. În asemenea situații nu se poate vorbi despre reprezentare, deoarece lipsește una dintre condițiile cerute pentru existența ei, adică încheierea actelor juridice respective numai pe seama reprezentatului, nu și în numele acestuia sau, altfel spus, *alieno nomine*.

În astfel de situații, contractul încheiat între mandant și mandatar este denumit în doctrină *mandat fără reprezentare*³⁹.

Printre speciile de mandat fără reprezentare se încadrează contractul de comision, contractul de consignatie, contractul de expediție și contractul de interpunere de persoane sau de *prête-nom*.

Din compararea celor două categorii de noțiuni, adică a mandatului și a reprezentării, se mai poate desprinde și ideea că, în vreme ce mandatul se referă la aspectul intern al raporturilor dintre reprezentant și reprezentat, reprezentarea privește aspectul extern al acestor raporturi, respectiv relațiile dintre reprezentat și reprezentant, pe de o parte, și terțul contractant, pe de altă parte.

După cum s-a mai subliniat, temeiul reprezentării rezidă în posibilitatea substituirii unei persoane de către o altă persoană, substituie pe care legea o impune, în cazul reprezentării legale, sau o îngăduie, în cazul reprezentării convenționale și judiciare. Datorită reprezentării actul săvârșit de către o persoană își produce direct efectele în persoana și patrimoniul altuia.

³⁸ A se vedea: D. Cosma, *Teoria generală a actului juridic*,..., p. 76.

³⁹ A se vedea: Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*,..., p. 361.

Facem precizarea că mandatul fără reprezentare este specific domeniului comercial, deoarece, după cum se afirmă în doctrină, reprezentarea nu este de esență, ci numai de natura contractului de mandat. Astfel, în materie comercială, după cum s-a subliniat deja, mandatul fără reprezentare poate îmbrăca forma contractului de comision, a celui de consignație și a contractului de expediție.

În materie civilă, în viitoarea reglementare, Proiectul Noului Cod civil⁴⁰ va reglementa, în contextul contractului de mandat, contractul de comision (art. 1627-1634), contractul de consignație (art. 1635-1638) și contractul de expediție (art. 1639-1645).

În esența lui, mandatul fără reprezentare este un mandat simulat sau, altfel spus, un caz particular de interpunere de persoane. În acest sens s-a exprimat atât doctrina română⁴¹, cât și cea străină⁴².

Se recurge la această soluție juridică atunci când o persoană, adică mandantul, dorește să încheie un act juridic, dar în așa fel încât persoana să nu fie cunoscută de către terți, cum ar fi cocontractantul mandatarului ocult și alți terți sau creditorii chirografari, diverse rude cu vocație eventuală la moștenire ori succesorii cu titlu particular sau numai aceștia din urmă, iar cocontractantul fiind părtaș la simulație.

3.1.2. SPECII ALE CONTRACTULUI DE MANDAT FĂRĂ REPREZENTARE.

3.1.2.1. *Contractul de comision.*

A. Definiție.

Contractul de comision este contractul în temeiul căruia o persoană, numită comitent, însărcinează o altă persoană, numită comisionar, care acceptă însărcinarea, să încheie un acte juridice de achiziție sau de vânzare de bunuri pe seama comitentului, dar în numele comisionarului.

B. Contractul de comision în reglementarea preconizată de Proiectul Codului civil.

În Proiect, contractul de comision va fi reglementat de art. 1627-1634.

Facem precizarea că, în prezent, contractul de comision este reglementat numai în materie comercială, în speță, de art. 405-412 C.com.

3.1.2.2. *Contractul de consignație.*

A. Definiție.

Contractul de consignație este contractul prin care una dintre părți numită consignatar, în schimbul unei remunerații, se obligă să vândă, în nume propriu dar pe seama celeilalte părți, numită consignant, un anumit bun mobil, pe care acesta din urmă i l-a predat, în schimbul unei remunerații.

B. Contractul de consignație în reglementarea preconizată de Proiectul Noului Cod civil.

Acest contract va fi reglementat de art. 1635-1638 din Proiect.

3.1.2.3. *Contractul de expediție.*

A. Definiție.

Contractul de expediție este contractul prin care una din părți, numită expeditor, se obligă să încheie în nume propriu și în contul celeilalte părți, numită comitent, un contract de transport și să îndeplinească operațiunile accesorii, în schimbul unui comision.

B. Contractul de expediție în reglementarea preconizată de Proiectul Codului civil.

Proiectul preconizează reglementarea acestui contract în art. 1639-1645. Facem precizarea că, în prezent, acest contract se regăsește în Codul comercial, în contextul reglementărilor referitoare la contractul de transport (art. 413-441).

---

⁴⁰ Proiectul Noului Cod civil sau Proiectul Legii nr. 537/2004 a fost adoptat de Senatul României în anul 2005 și, în prezent, se află pe rolul Camerei Deputaților.

⁴¹ A se vedea: R. Petrescu, *Aspecte din practica Tribunalului Suprem referitoare la simulația în actele juridice*, în „Revista română de drept”, nr. 1/1976, p. 35; D. Cosma, *op. cit.*, p. 77; D. Chirică, *Drept civil. Contracte speciale*,... 271.

⁴² A se vedea: Henri et Léon Mazeud, Jean Mazeud, *Leçons de droit civil*, Paris, 1963, vol. II, p. 741 și vol. III, p. 1139.

Art. 1639 din Proiect definește *contractul de expediție ca fiind mandatul prin care expeditorul se obligă să încheie în nume propriu și în contul comitentului, un contract de transport și să îndeplinească operațiunile accesorii* (s.n. – A. B.).

3.1.2.4. *Contractul de interpunere de persoane.*

Contractul de interpunere de persoane sau contractul de *prête-nom* este *contractul prin care o persoană, numită împrumutătoare de nume, se obligă față de o altă persoană, numită mandant, să încheie un act juridic cu un terț, părțile fiind înțelese, însă ca adevărată parte în act să fie mandantul.*

Nici în cazul acestui act, care, în realitate, este o specie a simulației relative, nu există reprezentare, deoarece efectele lui se produc numai în persoana și patrimoniul împrumutătorului de nume, afară de cazul în care terțul a cunoscut pe adevăratul contractant.

Acest contract se mai numește și „*contract de împrumut de nume*”, întrucât, prin acesta, mandatarul împrumută numele său mandantului, care nu vrea sau nu poate să figureze cu numele său într-un act juridic pe care, totuși, vrea să-l încheie în interesul său, act în care va figura numele interpusului⁴³.

În doctrină, *într-o opinie dominantă*, după cum s-a precizat deja, contractul de interpunere sau contractul de *prête-nom* este considerat un caz particular de simulație⁴⁴.

SECȚIUNEA 3.2.

REGIMUL JURIDIC AL MANDATULUI FĂRĂ REPRESENTARE

3.2.1. CONVENȚIA DE INTERPUNERE.

Convenția de interpunere este o formă a simulației relative subiective⁴⁵.

Facem precizarea că, în general, simulația relativă implică existența a două acte juridice, dintre care unul aparent și altul secret, care modifică actul aparent privitor la natura, părțile sau cuprinsul operației juridice.

În raport cu elementele actului care fac obiectul amăgirii terților, simulația relativă poate fi subiectivă sau obiectivă.

Simulația relativă este obiectivă atunci când se referă la natura sau la conținutul actului juridic. În acest caz, actul juridic simulat se mai numește și *deghizat*.

3.2.2. RAPORTURILE DINTRE MANDANT ȘI MANDATAR ÎN CAZUL MANDATULUI FĂRĂ REPRESENTARE.

Pentru a identifica adevăratele raporturi juridice ce se creează între mandatarul ocult, adică între mandatarul care, deși lucrează în interesul mandantului, în realitate, încheie actul juridic în numele său personal, și mandant, va trebui să plecăm de la analiza dispozițiilor art. 1175 C.civ.

Astfel, reiterăm faptul că, în temeiul art. 1175 C.civ., actul secret, care modifică un act public, nu poate avea putere decât între părțile contractante și succesorii lor universali (teza I) și că, un asemenea act, nu poate avea nici un efect în contra altor persoane (teza a II-a)⁴⁶.

---

⁴³ A se vedea: M. Mureșan, *Drept civil. Partea generală*, Editura Cordial Lex, Cluj-Napoca, 1995, p. 92; C. Roșu, *Contractele de mandat și efectele lor în dreptul civil și comercial*,..., 92.

⁴⁴ De regulă, în doctrină, se consideră că, pentru existența simulației trebuie întrunite cumulativ următoarele cerințe: o neconcordanță intenționată între voința reală și voința declarată; neconcordanța dintre voința reală și voința declarată trebuie să fie opera comună a simulanților, adică rezultatul acordului simulatoriu; neconcordanța dintre voința reală și voința declarată trebuie să aibă drept scop amăgirea terților. În acest sens, a se vedea: D. Cosma, *op. cit.*, p. 394-396.

⁴⁵ Doctrina analizează și *forma simulației absolute*, adică atunci când actul secret sau, mai exact, acordul simulatoriu, lipsește actul public, dar aparent, de orice efecte. Altfel spus, actul public este mai mult decât aparent, deoarece este *fictiv*. (În acest sens, a se vedea: D. Cosma, *op. cit.*, p. 396).

⁴⁶ Cu titlu general, dispozițiile art. 1175 C.civ. trebuie puse în corelație cu cele ale art. 969 alin. 1 și ale art. 973 C.civ., care instituie principiul conform căruia, convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante (alin. 1), respectiv acela potrivit căruia acestea, adică convențiile, nu au efect decât între

Deci, implicit, art. 1175 C.civ. instituie regula validității și eficacității actului secret în raporturile dintre mandant și mandatarul ocult și succesorii lor universali și nevaliditatea pentru aceleași părți a actului aparent. Finalmente, este respectat actul secret, voit realmente de părți, și înlăturat actul aparent, necorespunzător voinței părților.

Soluția evocată mai sus concordă cu principiul dominant în dreptul civil român în materie de acte juridice, principiu potrivit căruia voința reală prevalează asupra voinței declarate. Întrucât, în general, simulația și, în special, interpunerea de persoană, nu sunt cauze de nulitate și de vreme ce voința reală se bucură de întâietate, între mandatarul ocult și mandant are putere obligatorie actul juridic voit cu adevărat de părți, de altfel, în conformitate cu dispozițiile art. 969 alin. 1 C.civ. De fapt, în doctrină se susține că, spre deosebire de simulația absolută, în cazul căreia acordul simulatoriu are o funcție exclusiv negativă, deoarece se urmărește anihilarea completă a actului public, în cazul simulației relative, cum este și interpunerea de persoană, acordul simulatoriu are un rol creator, deoarece urmărește producerea unor efecte juridice reale între părțile din acordul simulatoriu, adică, în speță, între mandatarul ocult și mandant⁴⁷.

3.2.3. RAPORTURILE DINTRE PĂRȚILE DIN MANDATUL FĂRĂ REPREZENTARE ȘI TERȚI.

În afară de regula examinată mai sus, cu privire la efectele actului secret între mandatarul ocult și mandant, în ceea ce-i privește pe terți va trebui, de asemenea, să facem apel la dispozițiile art. 1175 C.civ., care, după cum s-a mai evocat, stabilește și principiul conform căruia actul secret nu poate avea nici un efect în contra altor persoane.

Reiterăm faptul că, cu valoare de regulă generală, în sistemul de drept civil român, terții, adică persoanele străine de actele juridice încheiate între alte persoane, sunt ocrotiți și prin dispozițiile art. 973 C.civ., conform cărora convențiile nu au efect decât între părțile contractante.

Facem precizarea că, în materie de interpunere de persoană, dacă persoana cu care a contractat mandatarul ocult este de bună-credință, în sensul că nu a cunoscut adevăratele raporturi juridice dintre acesta și mandant, și aceasta are calitatea de terț.

SECȚIUNEA 3.3. CAZURI DE INAPLICABILITATE A MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE

Având în vedere mecanismul și efectele simulației, inclusiv a celei care constă prin interpunerea de persoană, se pune problema dacă aceasta este compatibilă cu orice act juridic și dacă, nu cumva, datorită naturii lor juridice ori statutului lor legal, unele acte juridice nu sunt susceptibile de simulație.

În doctrina română⁴⁸ și străină⁴⁹ se susține că simulația, implicând un acord de voințe pentru anihilarea, modificarea sau deplasarea efectelor actului aparent, nu este cu putință decât în actele convenționale.

În schimb, în actele unilaterale, caracterizate prin existența unei singure părți, un atare acord de voințe nu ar putea interveni, iar simulația s-ar confunda cu rezerva mintală. Spre exemplu, acceptarea fățișă a unei succesiuni cu intenția ascunsă de a nu accepta acea succesiune, reprezintă o simplă rezervă mintală, lipsită de efecte juridice. O simulație nu este posibilă în acest caz pentru că, fiind vorba despre un act juridic unilateral, nesupus comunicării, deci fără un destinatar determinat, un acord simulatoriu nu poate interveni.

Situația este, însă diferită în cazul actelor unilaterale supuse comunicării.

---

părțile contractante (alin. 2). De asemenea, în opinia noastră, regula înscrisă în art. 1175 C.civ. constituie și o consecință firească a principiului stipulat de art. 977 C.civ., conform căruia interpretarea contractelor se face după intenția comună a părților contractante, iar nu după sensul literal al termenilor.

⁴⁷ A se vedea: D. Cosma, *op. cit.*, p. 404.

⁴⁸ A se vedea: V. Loghin, *Neconcordanța conștiință dintre voință și declararea ei în raporturile juridice civile create prin acte juridice*, în „Legislația Populară”, nr. 9/1956, p. 1034; D. Cosma, *op. cit.*, p. 400.

⁴⁹ A se vedea: Jaques Martin de la Mouthe, *L'acte juridique unilateral*, Paris, 1951, p. 229-230.

Astfel, cu toate că și în cazul acestor acte există o singură parte, ele au un destinatar precis, cu care autorul actului poate realiza acordul simulatoriu în scopul amăgirii terților. Astfel, spre exemplu, pentru eludarea regulilor fiscale, proprietarul unui imobil se poate înțelege cu chiriașul său să-i dea, în temeiul art. 1436 alin. 2 C.civ.⁵⁰, un *concediu* numai aparent, simulat, locațiunea rămânând mai departe în ființă. Într-o atare situație, acordul simulatoriu privește un act juridic unilateral supus comunicării, adică concediul. Faptul că actul juridic este unilateral nu împiedică pe autorul și pe destinatarul lui să creeze de comun acord o situație juridică aparentă, caracteristică simulației, pentru a-i amăgi pe terți⁵¹.

În speță, în cazul interpunerii de persoană, fiindcă convenția de interpunere este un act juridic convențional, care presupune două părți, adică mandatarul ocult și mandantul, este posibilă simulația.

În cazul contractelor ce se încheie, potrivit legii, *intuitu personae*, regulile care guvernează contractul de interpunere nu sunt aplicabile.

CAPITOLUL IV

ASPECTE PARTICULARE ALE MANDATULUI CIVIL LEGAL ÎN UNELE MATERII

SECȚIUNEA 4.1.

ASPECTE GENERALE PRIVIND REPREZENTAREA

---

⁵⁰ În temeiul art. 1436 alin. 2 C.civ., dacă contractul de locațiune a fost făcut fără termen, concediul, adică denunțarea, trebuie să se dea de la o parte la alta, observându-se termenele defipte de obiceiul locului. Facem precizarea că, de regulă, locațiunea, potrivit art. 1436 alin. 1 C.civ., este pentru un timp determinat și încetează de la sine prin împlinirea termenului.

⁵¹ A se vedea: René Demoque, *Traité des obligations en général*, Paris, 1923, vol. 1, p. 260; Luigi Cariota Ferrara, *IL negozio giuridico nel diricto privato italiano*, Napoli, fără anul editării, p. 543 etc.

JUDICIARĂ CONVENȚIONALĂ PRIN AVOCAT

4.1.1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND CONTRACTUL DE ASISTENȚĂ JURIDICĂ.

Potrivit art. 3 alin. 1 lit. b din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, activitatea avocatului se realizează prin asistență și *reprezentare juridică* în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, *în condițiile legii* (s.n. – A. B.). Cu diferențe de formă neesențiale, acest text este reluat de art. 91 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat⁵².

Din conținutul textului legal reprodus mai sus rezultă că una din modalitățile exercitării profesiei de avocat este „*reprezentarea juridică*” a părților, adică îndeplinirea de către avocat, în numele și pe seama clientului, a actelor, mijloacelor și operațiunilor permise de lege și necesare ocrotirii și apărării intereselor clientului.

În concret, reprezentarea avocațială se realizează, în mod obișnuit, în baza unui contract de asistență juridică⁵³. De fapt, Statutul profesiei de avocat⁵⁴, reglementând, în art. 126-154, contractul de asistență juridică, cuprinde referiri și la reprezentarea judiciară.

Pentru a-i surprinde specificitate, în continuare, vom analiza contractul de asistență juridică sub aspectul naturii juridice, reglementării, definiției și principalelor lui caractere juridice.

4.1.2. NATURA JURIDICĂ, REGLEMENTAREA, DEFINIȚIA ȘI PRINCIPALELE CARACTERE JURIDICE ALE CONTRACTULUI DE ASISTENȚĂ JURIDICĂ.

În doctrină s-a pus problema stabilirii naturii juridice a contractului de asistență juridică, fiind considerat, într-o primă opinie, că este vorba despre un contract de mandat și, într-o a doua opinie, că avem de a face cu un contract de locațiune de lucrări⁵⁵.

În opinia noastră, după intrarea în vigoare a noilor reglementări referitoare la profesia de avocat, disputa doctrinară⁵⁶ privind natura juridică a acestui contract a rămas fără obiect, deoarece o serie de dispoziții ale acestora califică *expressis verbis* contractul de asistență juridică ca fiind o specie a *contractului de mandat*.

Luând în considerare reglementările juridice ce-i sunt consacrate, putem defini contractul de asistență juridică ca fiind un *contract numit, prin care una dintre părți, care are calitatea de avocat, se obligă, în schimbul unui onorariu, să acorde asistență și reprezentare juridică unei persoane fizice sau juridice, numită client, iar aceasta din urmă să plătească avocatului onorariul*.

SECȚIUNEA 4.2.

MANDATUL TACIT RECIPROC AL SOȚILOR

4.2.1. ASPECTE GENERALE PRIVIND MANDATUL TACIT RECIPROC AL SOȚILOR.

Potrivit normelor de principiu, prevăzute de art. 48 alin. 1 din Constituție și de art. 1 alin. 4 din Codul familiei, în raporturile lor patrimoniale, ca de altfel și în cele personale, soții au drepturi egale, ceea ce înseamnă că, fiind pe poziție de egalitate juridică, sunt obligați să

⁵² Statutul profesiei de avocat a fost adoptat în ședința Consiliului U.N.B.R. din data de 25 septembrie 2004 și a intrat în vigoare la data publicării lui în Monitorul Oficial al României, adică în data de 13 ianuarie 2005.

⁵³ A se vedea: I. Leș, *Organizarea sistemului judiciar, a avocaturii și a activității notariale*, Editura Lumina lex, București, 1997, p. 190.

⁵⁴ *Brevitatis causa*, pentru evitarea repetărilor și ușurința exprimărilor, în continuare, în cuprinsul acestei secțiuni, referirile la *Statutul profesiei de avocat* se vor face, de regulă, cu ajutorul termenului „Statut”.

⁵⁵ Pentru unele detalii, a se vedea: I. Leș, *Organizarea sistemului judiciar*, ..., p. 191.

⁵⁶ Pentru unele detalii și referințe bibliografice în legătură cu această dispută doctrinară, a se vedea: C. Roșu, *op. cit.*, p. 201 și urm.

decidă de comun acord. Se impune această concluzie, deoarece textele legale evocate mai sus se referă la egalitatea soților fără să facă distincție în legătură cu natura raporturilor juridice avute în vedere. Pe cale de consecință, principiul *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* ne impune să constatăm că egalitatea juridică a soților este incidentă și în ceea ce privește raporturile lor patrimoniale.

În același sens sunt, de fapt, și dispozițiile art. 35 alin. 1 C. fam., potrivit cărora soții administrează, folosesc și dispun împreună de bunurile comune. De fapt, dispozițiile art. 35 alin. 1 reprezintă o aplicare *in concreto*, la raporturile patrimoniale, a egalității juridice a soților în căsătorie.

4.2.2. NULITATEA ACTELOR JURIDICE PRIN CARE SUNT NESOCOTITE DISPOZIȚIILE LEGALE REFERITOARE LA MANDATUL TACIT RECIPROC AL SOȚILOR.

În legătură cu nulitatea actelor juridice de dispoziție prin care unul dintre soți înstrăinează sau grevează un bun imobil comun fără consimțământul celuilalt soț, în doctrină s-au exprimat mai multe opinii⁵⁷.

Astfel, au fost argumentate următoarele teze:

- a nulității relative parțiale;
- a nulității relative totale;
- a nulității absolute întemeiată pe dispozițiile art. 35 alin. 2 teza a II-a;
- a nulității absolute întemeiată pe dispozițiile art. 30 alin. 2.

Se pare că teza nulității relative totale a fost adoptată de jurisprudența instanței Supreme⁵⁸.

4.2.3. MANDATUL TACIT RECIPROC AL SOȚILOR PRECONIZAT DE PROIECTUL CODULUI CIVIL.

Proiectul Noului Cod civil preconizează, ca regulă generală, în art. 244, ca un soț să poată da mandat celuilalt soț să-l reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. De asemenea, dacă unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și exprima voința, celălalt soț va putea obține încuviințarea instanței să-l reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

În temeiul art. 246 din Proiect, în mod excepțional, dacă unul dintre soți încheie acte juridice prin care pune în pericol grav interesele familiei, celălalt soț va putea cere instanței ca, pe o durată determinată, dreptul de a dispune de anumite bunuri să poată fi exercitat numai cu consimțământul său expres. Această măsură nu poate depăși doi ani. Actele încheiate cu nerespectarea hotărârii judecătorești sunt lovite de nulitate relativă. Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 1 an, care începe să curgă de la data la care soțul vătămat a luat la cunoștință despre existența actului.

În cadrul regimului comunității legale, potrivit art. 272 din Proiectul Noului Cod civil, fiecare soț va avea dreptul de a folosi bunul comun fără consimțământul expres al celuilalt soț. Cu toate acestea, schimbarea destinației bunului comun nu se va putea face decât prin acordul soților. De asemenea, fiecare soț va putea efectua singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum și acte de dobândire a bunurilor comune.

Actele de dispoziție, având ca obiect bunurile comune, nu vor putea fi încheiate decât cu acordul ambilor soți. Cu toate acestea, oricare dintre soți va putea dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune a căror înstrăinare nu este supusă, potrivit legii, anumitor formalități de publicitate.

Actul încheiat fără consimțământul expres al celuilalt soț, atunci când el este necesar potrivit legii, este lovit de nulitate relativă.

SECȚIUNEA 4.3.

---

⁵⁷ Pentru o analiză a acestor opinii, a se vedea: Al. Bacaci, *Sanctiunea actelor juridice de dispoziție privind imobilele bunuri comune, încheiate de unul dintre soți fără consimțământul expres al celuilalt soț*, în „Revista română de drept” nr. 11/1985, p. 36-37.

⁵⁸ A se vedea: Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 18/1963, în C. D. 1963, p. 27 și dec. nr. 2347/1974, în C. D. 1974, p. 170; C.S.J., s. com., dec. nr. 419/2000 și dec. nr. 5603/2001, în Buletinul jurisprudenței 1990-2003, Editura All Beck, 2003, București, p. 484 și, respectiv, p. 483.

**ASPECTE GENERALE PRIVIND MADATUL DE
GESTIUNE COLECTIVĂ ÎN MATERIA DREPTULUI
DE AUTOR ȘI A DREPTURILOR CONEXE**

4.3.1. CONTRACTUL DE GESTIUNE COLECTIVĂ.

Ab initio, face precizarea că, aflându-ne în prezența unei specii a contractului de mandat, în măsura în care dispozițiile speciale, instituite prin art. 129-129¹ din Legea nr. 8/1996 cu privire la drepturile de autor și drepturile conexe⁵⁹, sunt insuficiente vor fi completate corespunzător cu prevederile art. 1532-1559 C.civ. referitoare la mandat⁶⁰. Dacă și dispozițiile art. 1532-1559 C.civ. sunt neacoperitoare, se va face apel la prevederile art. 942-1206 C.civ., referitoare la contracte sau convenții.

În temeiul art. 129 alin. 1 din Legea nr. 8/1996, mandatul de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și conexe este acordat direct, prin contract scris, de către titularii de drepturi.

În opinia noastră, textul citat mai sus este criticabil sub cel puțin două aspecte.

În primul rând, din formularea imperativă a textului se poate trage concluzia că titularii de drepturi sunt obligați să dea mandat direct de gestiune colectivă, împrejurare care nu corespunde realității, deoarece, aflându-ne în materie contractuală, este incident principiul libertății contractuale, titularii având doar posibilitatea să dea sau nu dea un astfel de mandat.

În al doilea rând, în text nu se precizează cui anume se acordă mandatul direct de gestiune colectivă. În realitate, mandatul se încredințează unui O.G.C.

4.3.2. FUNCȚIONAREA ORGANISMELOR DE GESTIUNE
COLECTIVĂ

Legea nr. 8/1996, prin art. 130, reglementează în detaliu obligațiile organismele de gestiune colectivă. Din analiza conținutului art. 130, obligațiile O.G.C. ar putea fi grupate în următoarele două categorii:

- obligații de reprezentare;
- alte obligații.

Din prima categorie evocăm obligațiile ce urmează:

– să elaboreze metodologii pentru domeniile lor de activitate, cuprinzând drepturile patrimoniale cuvenite, ce trebuie negociate cu utilizatorii în vederea plății acestor drepturi, în cazul acelor opere al căror mod de exploatare face imposibilă autorizarea individuală de către titularii de drepturi (lit. a);

– să încheie, în numele titularilor de drepturi care le-au acordat mandat sau pe baza convențiilor încheiate cu organisme similare din străinătate, contracte generale cu organizatorii de spectacole, cu utilizatorii care desfășoară activități de comunicare publică, cu organisme de radiodifuziune ori de televiziune sau cu distribuitorii de servicii de programe prin cablu, având ca obiect autorizarea de utilizare a repertoriului protejat (lit. c);

– să protejeze interesele membrilor lor, în ceea ce privește gestionarea drepturilor cuvenite ca urmare a utilizării repertoriului propriu, în afara teritoriului României, prin încheierea de contracte de reprezentare cu organisme similare din străinătate (lit. d);

---

⁵⁹ Legea nr. 8/1996 a fost publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 60 din 26 martie 1996). Legea nr. 8/1996 a fost modificată și completată prin Legea nr. 285/2004 (publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 587 din 30 iunie 2004), prin O.U.G. nr. 123/2005 (publicată în "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 843 din 19 septembrie 2005) și prin Legea nr. 329/2006 privind aprobarea O.U.G. nr. 123/2005 (publicată "Monitorul Oficial al României", partea I, nr. 657 din 31 iulie 2006).

⁶⁰ Pentru unele detalii privind contractul de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și a celor conexe, a se vedea: T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, ediția a II-a, Editura C. H. Beck, București, 2007, p. 178 și urm.

– să colecteze sumele datorate de utilizatori și să le repartizeze între titularii de drepturi, potrivit prevederilor din statut (lit. e);

– să ceară utilizatorilor sau intermediarilor acestora comunicarea de informații și transmiterea documentelor necesare pentru determinarea cuantumului remunerațiilor pe care le colectează, precum și informații privind operele utilizate, cu indicarea titularilor de drepturi, în vederea repartizării acestora. Utilizatorii sau intermediarii acestora au obligația să furnizeze, în format scris și electronic, în termen de 10 zile de la solicitare, informațiile și documentele solicitate, sub semnătura reprezentantului legal și ștampilate (lit. h).

Din cea de a doua categorie fac parte următoarele obligații ale O.G.C.:

– să-i autorizeze pe utilizatori, la cererea acestora, efectuată înainte de utilizarea repertoriului protejat, în formă scrisă, prin licență neexclusivă, în cazul în care s-au stabilit metodologii, în schimbul unei remunerații (lit. b);

– să asigure accesul propriilor membri la informațiile privind orice aspect al activității de colectare a sumelor datorate de utilizatori și de repartizare a acestora (lit. f);

– să acorde asistență de specialitate titularilor de drepturi și să îi reprezinte în cadrul procedurilor legale, în limita obiectului lor de activitate (lit. g);

– să asigure transparența activității de gestiune colectivă în raporturile cu autorităților publice care au drept de control (lit. i);

– să îndeplinească orice altă activitate, conform mandatului special primit de la titularii dreptului de autor sau ai drepturilor conexe, în limitele obiectului lor de activitate (lit. j).

Metodologiile, pe care organismul de gestiune colectivă trebuie să le elaboreze, potrivit art. 130 alin. 1 lit. a din Legea nr. 8/1996, se negociază în cadrul unei comisii constituită conform art. 131 alin. 2, prin decizie a directorului general al O.R.D.A.⁶¹.

IV. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

4.1. LEGISLAȚIE

4.1.1. Legislație internă.

- Constituția României (revizuită în anul 2003);
- Codul civil român;
- Proiectul Codului civil român (2004);
- Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice;
- Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice;
- Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă;
- Legea fondului funciar nr.18/1991;
- Legea nr.105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat român;
- Legea arendării nr.16/1994;
- Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică;

---

⁶¹ Potrivit art. 131 alin. 2 din Legea nr. 8/1996, din comisie fac parte: câte un reprezentant al principalelor organisme de gestiune colectivă, care funcționează pentru câte o categorie de drepturi, pe de o parte; câte un reprezentant al principalelor structuri asociative mandatate de utilizatori, numit dintre acestea, și câte un reprezentant al primilor 3 utilizatori majori, stabiliți pe baza cifrei de afaceri și a cotei de piață a acestora în domeniu, cu condiția ca acestea să fie declarate la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor pe propria răspundere, precum și al societăților publice de radiodifuziune și de televiziune, după caz, pe de altă parte.

- Legea nr.112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului;
- Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente;
- Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității funciare;
- Legea locuinței nr.114/1996;
- Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul ei juridic;
- Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor aplicabile și cele forestiere solicitate conform Legii fondului funciar nr.18/1991 și ale Legii nr.169/1997;
- Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989;

4.1.2. Acte normative internaționale.

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948);
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966);
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale;
- Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1951);

4.2. DOCTRINĂ

4.2.1. Cărți și cursuri universitare.

- P. H. Antonmăteș și J. Raynard, *Droit civil. Les contracts speciaux*, Editions Litec, Paris, 1997;
- F. Alcaro, *Il mandato*, Editore Giuffrè, Milano, 2000;
- D. Alexandresco, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român*, vol. IX, București, 1910;
- I. Albu, *Noțiunea și structura obligației*, Editura dacia, Cluj-Napoca, 1984;
- I. Albu, *Drept civil. Introducere în studiul obligațiilor*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1984;
- I. Albu, *Drept civil. Contractul și răspunderea contractuală*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994;
- Alcaro F. etc, *Il mandato*, Editore Giuffrè, Milano, 2000;
- Antonmăteș P. H. et Raynard J., *Droit civil. Les contracts speciaux*, Editions Litec, Paris, 1997;
- P. Anca și T. R. Popescu, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Științifică, București, 1968;
- Al Bacaci, *Raporturile patrimoniale în dreptul familiei*, ediția a II-a, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2007;
- Al. Bacaci, C. Hageanu și V. C. Dumitrache, *Dreptul familiei*, ediția a V-a, Editura All Beck, București, 2006;
- Al. Bacaci, O. Ungureanu, C. Turianu și C. Juguștrău, *Principii și instituții de drept civil. Curs selectiv pentru licența 2002-2003*, Editura Walterskluwer, 2002;
- Al. Bacaci și Gh. Comăniță, *Drept civil. Succesiunile*, ediția a II-a, Editura C. H. Beck, București, 2006;
- M. Banciu, *Principiul exercitării drepturilor civile numai în scopurile în vederea cărora au fost recunoscute de lege, în Contribuția practicii judecătorești la dezvoltarea principiilor dreptului civil român*, Editura Academiei, București, 1978;
- M. Banciu, *Reprezentarea în actele juridice civile*, Editura dacia, Cluj-Napoca, 1995;
- G. Baldini, *Mandato e fiducia*, Editore Giuffrè, Milano, 2000;
- A. Batteur, *Le mandat apparent en droit privé*, thèse Caen, 1989;
- Al. Băicoianu, C. Hamangiu și I. Rosetti-Bălănescu, *Drept civil român. Studii de doctrină și jurisprudență*, Editura Socec, București, 1943;
- A. Bénabent, *Droit civil. Les contracts speciaux*, Paris, 1995;
- Gh. Beleiu, *Drept civil. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, Editura Universul Juridic, București, 2001;
- Bigot J. et Langé D., *Traité de droit des assurances*, Paris, 1999;
- Rosetti Bălănescu și al Băicoianu, *Drept civil român. Studii de doctrină și jurisprudență*, Editura Socec, București, 1943;

- C. Bârsan și C. Stătescu, *Tratat de drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Academiei, București, 1981;
- C. Bârsan și C. Stătescu, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura All Beck, București, 2000;
- T. Bodoașcă, *Competența instanțelor judecătorești în materie civilă*, Editura All Beck, București, 2002;
- T. Bodoașcă, *Dreptul familiei*, Editura C. H. Beck, București, 2005;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, ediția a II-a, Editura C. H. Beck, București, 2007;
- T. Bodoașcă, *Studii de dreptul familiei*, Editura C. H. Beck, București, 2007;
- S. Cărpenaru și Fr. Deak, *Contracte civile și comerciale*, Editura Lumina Lex, București, 1993;
- O. Căpățână, *Societățile comerciale*, Editura Lumina Lex, București, 1991;
- D. Chirică, *Drept civil. Contracte speciale*, Editura Lumina Lex, București, 1997;
- D. Cosma, *Teoria generală a actului juridic civil*, Editura Științifică, București, 1969;
- M. N. Costin, *Tratat de drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Târgu Mureș, 1993;
- P. Cosmovici, *Drept civil. Obligații*, Editura All Beck, București, 1998;
- D. Clocotici și Șt. Gheorghiu, *Unele considerații privind contractul comercial de agent, în contextul relațiilor comerciale internaționale*, în *Revista de drept comercial*, nr. 2/1995;
- M. N. Costin, N. N. Costin, M. Mureșan și V. Ursa *Dicționar de drept civil*, Editura Științifică și Enciclopedică, București;
- Cozianu M. et Viandier A, *Drot des societes*, Editions Litec, Paris, 1992;
- Fr. Deak, *Curs de drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1966;
- Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, Editura Actami, București, 1999;
- Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, Editura Universul Juridic, București, 2003;
- Fr. Deak, *Tratat de drept succesoral*, Editura Actami, București, 1999;
- René Demoque, *Traité des obligations en général*, Paris, 1923;
- I. Deleanu, *Ficțiunile juridice*, Editura All Beck, București, 2005;
- I. Dogaru și P. Drăghici, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura All Beck, București, 2002;
- M. Eliescu, *Răspunderea civilă delictuală*, Editura Academiei, București, 1972;
- M. Eliescu, *Moștenirea și devoluțiunea ei în dreptul Republicii Socialiste România*, Editura Științifică, București, 1967;
- J. Escarra, *Principes de droit commerciale*, Paris, Editura Sirey, 1934;
- Luigi Cariota Ferrara, *IL negozio giuridico nel diricto privato italiano*, Napoli, fără anul editării;
- I. P. Filipescu, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Actami, București, 2000;
- I. P. Filipescu, *Tratat de dreptul familiei*, Editura All Beck, București, 2002;
- E. Florian, *Dreptul familiei*, Editura C. H. Beck, București, 2006;
- S. Ghimpu și S. Grosu, *Capacitatea de reprezentare a persoanei fizice*, Editura Științifică, București, 1961;
- N. Grossi, *Il contracto del mandato*, Editore Giuffré, Milano, 2000;
- GH. Guțu, *Dicționar latin-român*, Editura Științifică, București, 1973;
- C. Jugastru, *Drept civil. Obligații*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2002;
- C. Hamangiu și colectiv, *Tratat de drept civil român*, Editura Națională, București, 1929;
- T. R. Ionașcu, *Teoria generală a contractelor și obligațiilor*, Curs, București, 1942;
- P. Hébraud, *Rôlesde la voloné et des éléments abjectifs dans les actes juridiques*, Et. Maury, Dalloz, 1960;
- Lambert-Faivre Y, *Droit des assurances*, Dalloz, 1960;
- Ph. Malaurie, L. Aynés, *Cours de droit civil. Les contracts speciaux*, Editions Cujas, Paris, 1991;
- Jaques Martin de la Moute, *L' acte juridique unilateral*, Paris, 1951;
- C. Mascala, C. Saint-Alary-Houin, *Droit civil. Les contracts civils et commerciaux*, 3³, Édition, L. G. D. J., Paris, 2000;
- E. Molcuț și D. Oancea, *Drept roman*, Casa de editură și presă „Șansa” – S.R.L., București, 1995;
- F. Moțiu și R. I. Motica, *Contractele civile speciale. Teorie și practică judiciară*, Editura Lumina lex, București, 2000;
- M. Mureșan, *Contractele civile speciale*, Editura Cordial Lex, Cluj-Napoca, 1999;

- S. Niculescu, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Lumina Lex, București, 2001;
- R. Nițoiu, *Teoria contractelor aleatorii*, Editura All Beck, București, 2003;
- A. Politano, *Le obbligazioni del mandatario e le obbligazioni del mandante*, Editore Giuffrè, Milano, 2000;
- I. Leș, *Participarea părților în procesul civil*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982;
- I. Leș, *Sancțiunile procedurale în materie civilă*, Editura Lumina lex, București, 1997;
- I. Leș, *Proceduri civile speciale*, Editura All Beck, București, 1999;
- I. Leș, *Organizarea sistemului judiciar românesc*, Editura All Beck, București, 2003;
- I. Leș, *Sisteme judiciare comparate*, Editura All Beck, București, 2002;
- I. Leș, *Tratat de drept procesual civil*, ediția a II-a, Editura C. H. Beck, București, 2005;
- I. Leș, *Organizarea sistemului judiciar, a avocaturii și a activității notariale*, Editura Lumina lex, București, 1997;
- I. Leș, *Codul de procedură civilă. Comentarii pe articole*, ediția a 2-a, Editura C. H. Beck, București, 2005;
- S. G. Loginescu, *Elemente de drept roman*, Editura Curierul Judiciar, vol.II, București, 1929;
- Pétel Ph., *Le contract de mandat*, Dalloz, 1994;
- A. Politano, *Le obbligazioni del mandatario e le obbligazioni del mandate*, Editore Giuffrè, Milano, 2000;
- C. Roșu, *Reglementarea agenților comerciali potrivit Legii nr. 509/2002*, în „Revista de drept comercial” nr. 12/2002;
- C. Roșu, *Contractele de mandat și efectele contractelor în dreptul civil și comercial*, Editura Lumina lex, București, 2003;
- C. Roșu și R. I. Motica, *Drept comercial român și internațional*, Editura Alma Mater, Timișoara, 1999;
- E. Lupan, M. Răchită și D. Popescu, *Drept civil. Teoria generală*, Universitatea „Babeș Bolyai”, Cluj Napoca, 1992;
- E. Safta - Romano, *Contracte civile*, Editura Colegium Polirom, București, 1999;
- R. Petrescu, *Teoria generală a obligațiilor comerciale*, Editura Romfel, București, 1994;
- R. Petrescu, *Principalele contracte de drept civil*, Editura Oscar Print, București, 1997;
- L. Pop, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Lumina Lex, București, 1998 și ediția din 2000;
- L. Pop și R. Hidro, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Universitatea Babeș – Bolyai, Cluj Napoca, 1982;
- D. Rizeanu și D. Protopopescu, *Raporturile patrimoniale dintre soți în lumina Codului familiei*, Editura Științifică, București, 1959 ;
- R. Sanilieviți, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Universitatea Iași, 1976;
- F. Ștef, *Dicționar de expresii juridice latine*, Editura Oscar Print, București, 1995;
- C. Turianu, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Universitatea Iași, 1976;
- C. Turianu, *Contracte civile speciale. Practică judiciară adnotată*, Editura All Beck, București, 2000;
- I. Urs, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Oscar Print, București, 1998;
- O. Ungureanu, *Drept civil. Introducere*, ediția a V-a, Editura All Beck, București, 1997;
- O. Ungureanu, *Drept civil. Introducere*, Editura All Beck, București, 2000;
- O. Ungureanu și C. Jugastru, *Manual de drept internațional privat*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 1998;
- O. Ungureanu, *Nulitățile de procedură civilă. Drept român și comparat*, Editura Argonaut, 1997;
- O. Ungureanu, *Actele de procedură civilă în procesul civil*, Editura Șansa, București, 1994;
- O. Ungureanu și C. Jugastru, *Drept civil. Persoanele*, ediția a 2-a, revăzută, Editura Hamangiu, București, 2007;
- I. Zinveliu, *Contracte civile – instrumente de satisfacere a intereselor cetățenilor*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978;
- S. Zilberstein, V. M. Ciobanu și I. Băcanu, *Drept procesual civil. Executarea silită*, ediția a II-a, Editura Lumina Lex, București, 1998;
- S. Zilberstein și V. M. Ciobanu, *Drept procesual civil. Tratat de executare silită*, Editura Lumina lex, București, 2001;
- *Dicționarul explicativ al limbii române*, editat sub egida Academiei României, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.

4.2.2. Studii.

- P. Anca, *Dreptul soților cu privire la bunurile comune*, în „Revista română de drept”, nr. 9/1976;

- Al. Bacaci, *Sanctiunea actelor juridice de dispoziție privind imobilele bunuri comune, încheiate de unul dintre soți fără consimțământul expres al celuilalt soț*, în „Revista română de drept” nr. 11/1985,
- Al. Bacaci, *Considerații asupra regimului matrimonial actual*, în „Dreptul”, nr. 4/2001;
- M. Banciu, *Propuneri de îmbunătățire a legislației în materie de reprezentare în mandatul tacit reciproc dintre soți*, în *Dinamica relațiilor sociale reglementate de lege oglindită în teoria și practica dreptului*, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Centrul de Științe Sociale, Sectorul de Științe Juridice, vol. II, 1989-1990;
- I. Bălan, *Efectele contractelor la distanță și protecția consumatorilor – Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2000*, în „Dreptul”, nr. 1/2002;
- M. D. Bocșan, *Mandatul în interes comun*, în „Dreptul”, nr. 2/2001, p. 64-71;
- T. Bodoașcă, *Opinii referitoare la nulitatea actelor juridice prin care sunt nesocotite unele dispoziții legale privind regimul juridic matrimonial*, în „Dreptul” nr. 9/2004;
- Gh. Beleiu, *Notă la decizia nr. 206/1987 a Tribunalului județean Constanța*, în „Revista română de drept”, nr. 2/1988;
- G. Chivu, *Notă la dec. civ. nr. 102/1973 a Tribunalului județean Cluj*, în „Revista română de drept”, nr. 11/1973;
- D. Cotrutz, *Observație la decizia din 17 ianuarie 1929 a Curții de Apel Lyon*, în „Pandectele Române”, 1931.III.62;
- D. Clocotici și Gh. Gheorghiu, *Unele considerații privind contractul comercial de agent, în contextul relațiilor comerciale internaționale*, în „Revista de drept comercial”, nr. 2/1995;
- D. Clocotici, *Mandatul comercial*, în „Revista de drept comercial”, nr. 11/1996;
- I. Deleanu, *Opozabilitatea. Considerații generale*, în „Dreptul”, nr. 7/2001;
- M. Georgescu și A. Oproiu, *Reflexii cu privire la limitele mandatului tacit în cadrul raporturilor patrimoniale dintre soți*, în „Revista română de drept” nr. 4/1982;
- N. Ghișoiu, *Obligațiile mandatarului în contractul de mandat comercial*, în „Revista de drept comercial”, nr. 7-8/2000;
- P. Y. Gautier, *Le prix de la non-exclusivité: l'affaire initiée par mandataire mais „bouclée” par autre, le prive de sa commission*, Revue trimestrielle de droit civil. Jurisprudence française en matière de droit civile. Obligations et contrats spéciaux, Dalloz, 2000;
- Jean-Jaques Dupeyroux, *Contribution à la théorie générale de l'acte à titre gratuit*, Paris, 1955;
- Cl. (I) Roșu și M. Enache (II), *Valabilitatea mandatului verbal și a mandatului tacit pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate în temeiul Legii fondului funciar*, în „Dreptul” nr. 1/1999;
- D. F. Gheorghe și Gh. Gheorghiu, *Modificarea și încetarea mandatului comercial*, în „Revista de drept comercial” nr. 12/1998;
- M. L. Ghinea, *Unele probleme referitoare la dreptul de retenție*, în „Revista română de drept”, nr. 11/1983;
- V. Loghin, *Notă la decizia civilă nr. 210/1960 a Tribunalului regional Iași*, în „Legalitatea Populară”, nr. 6/1960;
- V. Loghin, *Neconcordanța conștientă dintre voință și declararea ei în raporturile juridice civile create prin acte juridice*, în „Legislația Populară”, nr. 9/1956;
- M. Mayo, *Raporturile patrimoniale în familie în lumina Codului familiei*, în „Justiția Nouă” nr. 3/1954 ;
- L. Mihai, *Este aplicabilă și actelor dezinteresate prezumția mandatului tacit reciproc între soți?*, în „Revista română de drept”, nr. 8/1984;
- M. Nicolae, *Valabilitatea mandatului verbal și a mandatului tacit pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate în temeiul legii fondului funciar*, în „Dreptul”, nr. 7/1997;
- Fr. Ost, *Droit et intérêt*, vol. III: *Entre droit et non droit: l'intérêt*, Bruxelles, 1990;
- R. Petrescu, *Aspecte din practica Tribunalului Suprem referitoare la simulația în actele juridice*, în „Revista română de drept”, nr. 1/1976;
- I. Reghini, *Observații privind mandatul civil în interes comun*, în revista „Studia Universitatis Babeș Bolyai”, nr. 2/2001;
- C. Roșu, *Valabilitatea mandatului verbal și a mandatului tacit pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate în temeiul Legii fondului funciar*, în „Dreptul” nr. 7/1999;

- C. Roșu, *Necesitatea revenirii la libertatea convențiilor matrimoniale*, în „Dreptul” nr. 1/1999;
- C. Roșu, *Reprezentarea judiciară convențională*, în „Dreptul”, nr. 8/2002;
- C. Sasu, *Valabilitatea actelor de dispoziție făcute de unul dintre soți asupra bunurilor imobile comune fără consimțământul expres al celuilalt soț*, în „Justiția Nouă” nr. 1/1962;
- C. Toader, *Contractul de mandat. Aspecte din dreptul intern și de drept comparat*, în Supliment la revista „Pandectele Române”, nr. 1/2003;
- P. Vasilescu, *Privire asupra acțiunii în simulație*, în „Revista de drept comercial” nr. 7-8/1998;
- O. Ungureanu și C. Munteanu, *Observații privind persoana fizică și personalitatea juridică*, în „Pandectele Române” nr. 4/2005.

4.3. PRACTICĂ JUDECĂTOREASCĂ

- P. Y. Gautier, *Le prix de la non – exclusivité: l'affaire initiée par un mandataire mais „bouclée par un autre de sa commission”*, Revue trimestrielle de droit civil. Jurisprudence française en matière de droit civile. Obligations et contrats spéciaux, Dalloz, 2000;
- M. D. Bocșan, *Jurisprudență comercială comentată. Jurisprudență franceză*, în „Revista de drept comercial” nr. 1/2000;
- A. Ionașcu, *Contribuția practicii judecătorești la dezvoltarea principiilor dreptului român*, vol. II, Editura Academiei, București, 1978;
- I. Mișuță, *Repertoriu de practică judiciară în materie civilă a Tribunalului Suprem și a altor instanțe judecătorești pe anii 1969-1975*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1971;
- P. Perju, *Sinteză teoretică și practică a jurisprudenței Curții de Apel Suceava în materia dreptului comercial, al muncii și al celui procesual-civil*, în „Dreptul”, n. 8/1995;
- P. Perju, *Sinteză teoretică și practică a jurisprudenței Curții de Apel Suceava în domeniul dreptului civil. Compatibilitatea mandatului aparent și a celui tacit cu regulile mandatului în materia înstrăinărilor pentru care forma autentică este cerută „ad validitatem”*, în „Dreptul”, n. 7/1997;
- C. Turianu, *Contracte civile speciale. Practică judiciară adnotată*, Editura All Beck, București, 2000;
- *Deciziile Curții Supreme de Justiție pe anii 1990-1992*, Editura Științifică, București, 1993;
- *Repertoriu de practică judiciară în materie civilă a Tribunalului Suprem și a altor instanțe judecătorești pe anii 1969-1975*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976;
- *Repertoriu de practică judiciară a Tribunalului Suprem pe anii 1975-1980*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981;
- *Buletinul jurisprudenței, Culegere de practică judiciară 2000*, vol. II, Editura Lumina Lex, București, 2001;
- Trib. Suprem, col. civ., dec. nr. 31/1956, în „Legalitatea populară” nr. 7/1956;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1711/1971, în „Revista română de drept”, nr. 9/1971;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1841/1971, în Repertoriu de practică judiciară a Tribunalului Suprem și a altor instanțe judecătorești pe anii 1969-1975;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 60/1971, în Repertoriu de practică judiciară în materie civilă a Tribunalului Suprem și a altor instanțe judecătorești pe anii 1969-1975;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 871/1973, în C. D. 1974;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 3009/1973, în „Revista română de drept” nr. 7/1974;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 796/1974, în „Revista română de drept” nr. 4/1975;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1982/1974, în C. D. 1974;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1629/1976, în „Revista română de drept” nr. 3/1977;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 457/1977, în „Revista română de drept” nr. 5/1978;

- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1298/1977, în C. D. 1978;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1229/1978, în C. D. 1978;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1396/1978 în „Revista română de drept” nr. 3/1979;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 2080/1978, în „Revista română de drept” nr. 5/1979;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 201/1998, în „Revista română de drept”, nr. 10/1988;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 566/1989, în „Dreptul” nr. 1-2/1990;
- Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1309/1989, în „Dreptul” nr. 4/1990;
- Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 335/1991, în „Dreptul” nr. 1/1992;
- Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 1226/1992, în „Dreptul” nr. 7/1993;
- Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 415/1992, în „Dreptul” nr. 2/1993;
- Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 1226/1992, în „Dreptul” nr. 7/1993;
- Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 1759/1994, în „Dreptul” nr. 10-11/1995;
- Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 458/1995, nepublicată;
- Curtea Supremă de Justiție, s. com., dec. nr. 98/1995, în „Revista de drept comercial” nr. 3/1996;
- Curtea Supremă de Justiție, s. com. Dec. nr. 17/1998, în „Dreptul” nr. 9/1998;
- Curtea Supremă de Justiție, s. com., dec. nr. 858/1999, în Buletinul jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, C. D. 1999;
- Curtea Supremă de Justiție, s. civ., dec. nr. 1729/1999, în Buletinul jurisprudenței Curții de Apel Brașov, culegere de practică judiciară, 1999, Editura Lumina lex, București, 2000;
- Trib. Capitalei, dec. nr. 1201/1955, în „Legalitatea Populară”, nr. 6/1955;
- Trib. jud. Iași, dec. nr. 810/1959, în „Legalitatea populară”, nr. 6/1960;
- Trib. jud. Ploiești, dec. nr. 667/1959, în „Legalitatea populară”, nr. 8/1959;
- Trib. jud. Satu - Mare, dec. nr. 118/1973, în „Revista română de drept”, nr. 1/1972;
- Trib. jud. Brașov, dec. nr. 996/1972, în „Revista română de drept” nr. 3/1973;
- Trib. jud. Galați, dec. nr. 111/1972, în „Revista română de drept” nr. 3/1973;
- Trib. jud. Hunedoara, dec. nr. 771/1978, în „Revista română de drept” nr. 12/1978;
- Trib. jud. Hunedoara, dec. nr. 508/1981, în „Revista română de drept” nr. 12/1981;
- Trib. jud. Hunedoara, dec. nr. 157/1981, în „Revista română de drept” nr. 11/1981;
- Trib. jud. Timiș, dec. nr. 452/1984, în „Revista română de drept” nr. 2/1985;
- Trib. jud. Olt, dec. nr. 1327/1985, în „Revista română de drept”, nr. 2/1987;
- Trib. jud. Hunedoara, dec. nr. 50/1986, în „Revista română de drept” nr. 1/1987;
- Trib. jud. Constanța, dec. civ. nr. 296/1987, în „Revista română de drept” nr. 2/1988;
- Trib. București, dec. nr. 264/1987, în Culegere de practică judiciară a Tribunalului Suprem și a altor instanțe judecătorești pe anii 1993-1999